

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E FINANCAVE DHE EKONOMISË
Agjencia Kombëtare e Arsimit Formimit Profesional dhe Kualifikimeve

SKELETKURRIKULI

Për Drejtimin Mësimor

PYJE

Niveli I

Kodi: S-I-18

Miratoi:

MINISTRI

Tiranë, 2018

Përmbajtja

I. Qëllimet e arsimit profesional në drejtimin mësimor "Pyje", niveli I.

II. Profili profesional i nxënësve në përfundim të arsimit profesional në drejtimin "Pyje", niveli I

1. Kërkesat e pranimet të nxënësve në arsimin profesional, në drejtimin "Pyje" niveli I.
2. Kompetencat e përgjithshme kryesore të nxënësit në përfundim të arsimit profesional në drejtimin "Pyje", niveli I
3. Kompetencat profesionale të nxënësit në përfundim të arsimit profesional në drejtimin "Pyje", niveli I.
4. Mundësitë e punësimit dhe të arsimimit të mëtejshëm në përfundim të arsimit profesional në drejtimin "Pyje", niveli I.

III. Plani mësimor për arsimin profesional në drejtimin "Pyje", niveli I.

IV. Udhëzime për planin mësimor.

V. Udhëzime për procesin mësimor.

VI. Udhëzime për vlerësimin dhe provimet.

VII. Të dhëna për certifikatën që fitohet në përfundim të arsimit profesional në drejtimin "Pyje", niveli I.

VIII. Programet e përgjithshme të lëndëve teorike profesionale.

IX. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale të detyruar.

X. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar.

I. Qëllimet e arsimit profesional në drejtimin “Pyje”, niveli I.

Qëllimi kryesor i arsimit profesional në drejtimin “Pyje”, niveli I, është “*zhvillimi i personalitetit të nxënësve për të jetuar në përshtatje me botën që i rrethon dhe përgatitja e tyre për t’u punësuar apo vetëpunësuar në veprimtari profesionale që lidhen me drejtimin e pyjeve*”. Zhvillimi te nxënësit i ndjenjës së vetëbesimit, kultivimi i vullnetit të lirë në marrjen e vendimeve, nxitja e gadishmërisë për të nxënë gjatë gjithë jetës dhe për t’u zhvilluar individualisht në drejtimet emocionale, intelektuale dhe profesionale janë sfida të rëndësishme për arritjen e këtij qëllimi. Për të realizuar këtë, shkolla profesionale i’u krijon nxënësve:

- mundësi të përshtatshme për të nxënë, pavarësisht nga gjinia, raca, besimi dhe aftësitë;
- mundësi për të gjithë, për të zhvilluar kompetencat profesionale, të bazuara në njohuritë, shprehjet, qëndrimet dhe vlerat të mjaftueshme për të lehtësuar punësimin dhe përparimin drejt arsimit e formimit profesional të mëtejshëm;
- mbështetje për t’u njohur me rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit në përputhje me standardet ndërkombëtare dhe për t’i zbatuar ato me rreptësi;
- mbështetje për t’u njohur me teknologjitë e proceset bashkëkohore e të perspektivës në fushën e ekonomi-biznesit që lidhen me kualifikimin profesional përkatës;
- mbështetje për të zhvilluar ndjenjën e disiplinës, kuriozitetin intelektual dhe profesional, aftësitë sipërmarrëse si dhe vlerat e tyre morale;
- mbështetje për t’u zhvilluar psikologjikisht dhe fizikisht për të përballuar vështirësitë që do të ndeshin gjatë veprimtarive të ardhshme profesionale;
- mbështetje për të zhvilluar frymën e tolerancës dhe të mirëbesimit nëpërmjet përvojës së punës.

II. Profili profesional i nxënësve në përfundim të arsimit profesional në drejtimin “Pyje”, niveli I.

1. Kërkesat e pranimit të nxënësve në arsimin profesional në drejtimin “Pyje”, niveli I.

Në shkollat që ofrojnë arsimin profesional në drejtimin mësimor “Pyje” niveli I, kanë të drejtë të regjistrohen të gjithë të rinjtë që:

- kanë mbaruar arsimin e detyruar 9-vjeçar;
- janë të aftë fizikisht dhe mendërisht të përballojnë kërkesat e këtij niveli të arsimit profesional.
- nëse kanë aftësi të kufizuara, shkolla krijon kushte dhe përshtat programin në përputhje me paaftësitë që shfaqin.

Në raste të veçanta kur kërkesat për të ndjekur këtë shkollim janë më të larta se kapacitetet reale të këtyre shkollave, atëherë MFE përgatit udhëzime të veçanta për pranimin në këto shkolla.

2. Kompetencat e përgjithshme kryesore të nxënësit në përfundim të arsimit profesional në drejtimin “Pyje”, niveli I.

Në përfundim të arsimit profesional në drejtimin “Pyje”, niveli I, nxënësi do të ketë këto kompetenca të përgjithshme kryesore:

- Të komunikojë në mënyrë korrekte me shkrim e me gojë për të shprehur mendimet e ndjenjat e tyre dhe për të argumentuar opinionet për çështje të ndryshme.
- Të përdorë burime dhe teknika të ndryshme të mbledhjes dhe të shfrytëzimit të informacioneve të nevojshme për zhvillimin e tij personal dhe profesional.

- Të angazhohet fizikisht, mendërisht dhe emocionalisht në kryerjen e detyrave të ndryshme në kontekstin profesional, personal dhe shoqëror.
- Të nxisë potencialin e tij të brendshëm në kërkim të vazhdueshëm për zgjidhje të reja më efektive dhe më efçente.
- Të respektojë rregullat dhe parimet e një bashkëjetese demokratike në kontekstin e integriteteve lokale, rajonale.
- Të manifestojë guxim dhe aftësi sipërmarrëse për të ardhmen e tij.
- Të tregojë vetëkontroll gjatë ushtrimit të veprimtarive të tij.
- Të organizojë drejt, procesin e të nxënimit të tyre dhe të shfaqin gadishmërinë dhe vullnetin për të nxënë gjatë gjithë jetës.
- Të respektojë parimet e punës në grup dhe të bashkëpunojnë aktivisht në arritjen e objektivave të pranuar.
- Të vlerësojë dhe vetvlerësojnë nisur nga kriteret e drejta si bazë për të përmirësuar dhe çuar më tej arritjet e tij.

3. Kompetencat profesionale të nxënësit në përfundim të arsimit profesional në drejtimin “Pyje”, niveli I

Në përfundimin me sukses të arsimit profesional në drejtimin “Pyje”, **niveli I**, nxënësi do të jetë i aftë të ushtrojë kompetencat profesionale si më poshtë:

- Të identifikojë llojshmërinë e drurëve dhe shkurreve pyjorë, bimëve eterovajore, mjeksore e industriale që rriten në mënyre spontane dhe të kultivuar në vendin tonë.
- Të përdorë dhe mirëmbajë mjetet ndihmëse dhe mekanizmat në operacionet e prodhimit të materialit drusor në pyll.
- Të respektojë standardet e asortimentëve që prodhohen në pyll.
- Të kryejë transportin ajror me teleferik, me një litar dhe me 2 litarë ose zbritësat e thjeshtë.
- Të interpretojë dokumentacionin teknik të profesionit.
- Të lexojë dhe interpretojë skema të thjeshta të punimeve në pyje.
- Të realizojë nxjerrjen e farave nga frutat e drurëve pyjorë.
- Të përgatisë tokën për mbjellje në fidanishte dhe të mbjellë atë.
- Të realizojë shërbime mbas mbjelljes së farave.
- Të realizojë hapje të gropave dhe të mbjellë fidana.
- Të identifikojë dhe të njohë llojet kryesore pyjorë të vendit tonë.
- Të ndihmojë në kryerjen e punimeve të sistemimeve malore dhe rrugëve pyjore.
- Të përzgjedhë kulturat për krijimin e kopshtit të shtëpisë (fermës) dhe kombinimin e tyre në varesi të kushteve ekologjike si dhe traditës së zonës .
- Të përcaktojë hartën e bimësisë në pyll si dhe karakteristikat e tyre.
- Të kryejë prerje kulturore në pyje.
- Të organizojë dhe të planifikojë zbatimin e prerjeve kulturore dhe kryesore në pyje.
- Të përdorë hartat në terren si kusht i domosdoshëm për orientimin në pyll.
- Të realizojë skica dhe vizatime teknike bazuar në njohuritë e përgjithëshme që ka marrë nxënësi.
- Të marrë një sipërfaqe provë si pikë që përfaqëson kushtet mesatare të parcelës.
- Të marrë të dhëna në terren që shërbejnë për hartimin e nje plani mbarështrimi.
- Të përdorë dhe të marrë të dhëna nga një plan mbarështrimi.
- Të përdorë mjete dhe metoda për uljen e veprimit të dëmtuesve në pyll.
- Të kryejë punime për mbrojtjen e pyllit nga zjarri.

- Të përdorë mjetet matëse të thjeshta që përdoren në pyje, si metër shirit, nivelues teodolit,
- Të përdorë dhe mirëmbajë veglat dhe pajisjet e punës në punimet e shfrytëzimit në pyje.
- Të kryejë punime të tilla si pastrime hapje rrugësh, pastrime degësh me vegla dore dhe me mjete elektrike.
- Të përdorë hartën dhe të dijë të orientohet në pyll nëpërmjet busullës.
- Të përcaktojë moshën e shfrytëzueshmërisë dhe damkosjen e tyre.
- Të realizojë parimet nga të cilat duhet të udhëhiqet mbarështrimi pyjor..
- Të përcaktojë karakteristikat dendrometrike të grumbullit.
- Të përcaktojë diametrin mesatar dhe lartësinë mesatare duke përdorur mjetet matëse.
- Të njohë faunën e florën e Shqipërisë si dhe të mbrojë ato.
- Të interpretojë dobinë dhe vlerat e llojshmërisë së faunës.
- Të klasifikojë kafshët e dobishme dhe të dëmshme të pyllit.
- Të kuptojë strukturën e ekosistemit të një pylli , dinamikën dhe proceset që ndodhin.
- Të përcaktojë rritjet e grumbullit pyjor.
- Të njohë metodat e mbrojtjes së pyjeve, pesticidet kryesore si dhe mënyrën e përdorimit të tyre.

4. Mundësitë e punësimit dhe të arsimimit të mëtejshëm në përfundim të arsimit profesional në drejtimin “Pyje”, niveli I.

Përfundimi me sukses i arsimit profesional në drejtimin “Pyje”, niveli I, e pajis nxënësin me certifikatën e punonjësit gjysëm të kualifikuar në këtë drejtim profesional.

Ky arsimim profesional i jep nxënësit mundësi t'i drejtohet tregut të punës si punonjës gjysëm i kualifikuar në veprimtaritë profesionale që lidhen me zhvillimin, mbarështimin e qëndrueshëm dhe afatgjatë të pyjeve, mbrojtjen e pyjeve së bashku me florën e faunën e egër që rriten në to, si dhe shfrytëzimin e pyjeve, duke nxitur kështu dhe zhvillimin e agropylltarisë dhe turizmit pyjor në përgjithësi.

Përsa i përket arsimimit të mëtejshëm, nxënësi ka mundësi të vazhdojë studimet e mëtejshme në nivelin III të arsimit profesional, në një prej profileve dyvjeçare të drejtimit mësimor “Pyje”, si dhe fiton ”Maturën shtetërore profesionale” me mundësi për vazhdimin e studimeve universitare dhe pas të mesmës.

III. Plani mësimor për arsimin profesional në drejtimin “Pyje”, niveli I

Plani mësimor për drejtimin “Pyje” Niveli I				
Nr	Kodi	Lëndët dhe modulet mësimore	Niveli I	
			Orët javore/vjetore	
			Klasa 10	Klasa 11
A.		Lëndët e përgjithshme (Gjithsej)	14/15 (504/ 540)	10/11 (340/ 374)
1		Gjuhë shqipe	1	1
2		Letërsi	1	1
3		Gjuhë e huaj e parë	2	2
4		Gjuhë e huaj e dytë (me zgjedhje të lirë)	(1)	(1)
5		Matematikë	2	2

6		Fizikë	2	-
7		Kimi	-	2
8		Shkenca sociale	2	-
9		Histori	-	1
10		Gjeografi	1	-
11		TIK	1	-
12		Edukim fizik, sporte, shëndet	2	1
B.		Lëndët profesionale (Gjithsej)	10(360)	8 (272)
1	L-01-136-17	Vizatim teknik	1	-
2	L-25-137-09	Botanikë e fiziologji e bimëve	2	-
3	L-25-138-09	Pedologji pyjore	1	-
4	L-25-139-17	Mekanizim pyjor	1	-
5	L-25-140-17	Dendrologji	2	-
6	L-25-141-09	Sistemime malore	1	-
7	L-25-142-09	Fidanishte pyjore	2	-
8	L-25-143-09	Biologji e kafshëve të pyllit	-	1
9	L-25-144-17	Studim i drurit	-	1
10	L-25-145-17	Rrugët pyjore	-	1
11	L-25-146-17	Silvikulturë	-	2
12	L-25-147-09	Dendrometri	-	2
13	L-25-452-17	Mbrojtja e pyjeve	-	1
C.		Module të detyruara të praktikës profesionale (Gjithsej)	5 (180)	7 (238)
1	M-25-347-09	Proçeset e punës në fidanishte.	36	-
2	M-25-348-09	Punimet në pyllzimet artificiale.	36	-
3	M-25-349-09	Mbledhja e llojeve pyjore.	36	-
4	M-25-350-09	Mbrojtja e pyjeve dhe drurëve.	36	-
5	M-25-351-10	Punimet përgatitore për shfrytëzimin e pyjeve	36	-
6	M-25-352-11	Proçeset e matjeve të ndryshme ne pyje.	-	33
7	M-25-353-10	Ndërtime gardhesh dhe gabionesh në sistemime malore	-	36
8	M-25-354-10	Punimet në mirëmbajtjen e rrugëve pyjore.	-	36
9	M-25-355-11	Transporti materialit drusor me krahë dhe kafshë	-	33
10	M-25-356-11	Punimet në pyjet e degraduara të lisit	-	34
11	M-25-363-09	Grumbullimi dhe përpunimi i prodhimeve bimore jo drusore.	-	33
12	M-25-358-11	Kultivimi i bimëve eterovajore	-	33
D.		Modulet e praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar (Gjithsej)	1 (36)	2 (68)
1	M-25-359-09	Krasitja e drurëve dekorativë.	36	-
2	M-25-360-09	Përcaktimi morfologjik i tokave.	36	-
3	M-25-361-09	Trajtimi i shëlgishteve për prodhim thupre	-	34
4	M-25-362-09	Punime për krijimin e lulishteve të vogla.	-	34
5	M-25-357-11	Punimet në rritjen artificiale të shpendëve	-	34
		Gjithsej A+B+C+D	30/31 (1080/1116)	27/28 (918/952)

IV. Udhëzime për planin mësimor

Kohëzgjatja e vitit shkollor është:

Në klasën 10, viti shkollor ka gjithësej 36 javë (36 javë mësimore)

Në klasën 11 viti shkollor ka gjithësej 36 javë (34 javë mësimore + 1 javë për provimin e praktikës profesionale + 1 javë për provimin e teorisë profesionale).

Një javë mësimore ka jo më shumë se 31 orë mësimore (teorike dhe praktike).

Një orë mësimore zgjat 45 minuta.

Kurrikuli i arsimit profesional në drejtimin “Pyje”, niveli I, përbëhet nga 4 grupe elementesh kurrikulare:

- Lëndët e kulturës së përgjithshme, të përbashkëta për drejtimet e ndryshme të këtij niveli (programet e detajuara të tyre jepen në një dokument të veçantë të MASR).
- Lëndët e kulturës profesionale (programet e përgjithshme janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).
- Modulet e praktikave profesionale të detyruara (përshkruesit e tyre janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).
- Modulet e praktikave profesionale me zgjedhje të detyruar (përshkruesit e tyre janë pjesë e këtij skeletkurrikuli).

Rekomandohet që modulet e praktikës profesionale të realizohen në ndarje ditore 3 orëshe ose 6 orëshe.

V. Udhëzime për procesin mësimor.

Mësuesit e lëndëve teorike profesionale dhe moduleve të praktikave profesionale duhet të përzgjedhin dhe përdorin forma dhe metoda mësimdhënieje të tilla që të nxisin maksimalisht të nxënësit aktiv të nxënësve dhe të çojnë në krijimin tek ta, të kompetencave të punës, të plota dhe të qëndrueshme.

E rëndësishme është që *planifikimi i mësimdhënies* të bazohet në një proces analize fillestare, i cili të marrë parasysh faktorë të tillë të rëndësishëm si, niveli i hyrjes së nxënësve, përmbajtja e hollësishme e lëndëve profesionale dhe e moduleve të praktikave profesionale të parashikuara dhe shkalla e integritetit të tyre, objektivat konkretë që do të arrihen, mundësitë reale që ka shkolla për realizimin e veprimtarive mësimore etj. Për këtë planifikim duhet një bashkëpunim i ngushtë i të gjithë personelit mësimdhënës dhe drejtues të shkollës.

Gjatë tërë shkollimit dhe specializimit të tij, do të kihet parasysh se ekonomia e vendit nuk është e shkëputur nga ajo ndërkombëtare dhe se për më tepër në ditët tona marrëdhëniet ndërkombëtare bëhen gjithnjë e më intensive, sidomos me rënien e kufijve ndërmjet gjithnjë e më shumë vendeve evropiane, drejt të cilave synon dhe Shqipëria.

Sidoqoftë, funksionet dhe detyrat e tij konsistojnë kryesisht në planin zbatues dhe, më pak, në atë vendim-marrës dhe menaxhues të nivelit të lartë, gjë që kushtëzohet nga niveli i këtij arsimit profesional.

Elementi kyç për arritjen e suksesit në një proces të nxëni, është *motivimi i nxënësve*. Njohja e vazhdueshme e nxënësve me shkallën e përbushjes së objektivave nga ana e tyre përbën një mekanizëm të fuqishëm motivimi, i cili duhet të shihet me përparësi nga mësuesit.

Një element tjetër që ndihmon suksesin është *integrimi i teorisë me praktikën* e profesionit. Parimi i “të nxënësit duke bërë” duhet të gjejë vendin e duhur në procesin e të mësuarit në shkollat profesionale të drejtimit “Pyje”, **niveli I**.

Mësuesit duhet të përdorin metoda të tilla të të mësuarit që zhvillojnë jo vetëm njohuritë teorike, shkathtësitë dhe shprehjet praktike të nxënësve, por edhe qëndrimet e tyre ndaj jetës, punës dhe shoqërisë në përgjithësi. *Puna në grup* dhe *Puna me projekte* janë dy nga format

bazë të organizimit të mësimit (teorik ose praktik) për të zhvilluar *kompetencat kyçe*, të nevojshme për zgjidhjen e problemeve që kanë të bëjnë me veprimtarinë profesionale në veçanti dhe jetën e profesionistit të ardhshëm, në përgjithësi.

Një parim tjetër që duhet respektuar nga mësuesit është fakti që *të nxënit nuk ndodh vetëm në mjediset e shkollës, por edhe jashtë tyre*. Dhënia e detyrave dhe puna kërkimore e pavarur e nxënësve ka një ndikim të dukshëm në formimin e tyre si profesionistë të ardhshëm të drejtimit profesional “Pyje”.

VI. Udhëzime për vlerësimin dhe provimet.

Vlerësimi vjetor i nxënësve në lëndët teorike profesionale dhe modulet e praktikave profesionale bëhet nga vetë mësuesit përkatës, me metoda dhe instrumente vlerësimi të përgatitura ose përzgjedhura nga vetë ata. Vlerësimi i nxënësve të bëhet me **nota** (4-10) si për lëndët teorike, ashtu edhe për modulet praktike, si gjatë vitit, ashtu edhe në provimet përfundimtare.

Në përfundim të klasës së njëmbëdhjetë, nxënësi i arsimuar në drejtimin profesional “Pyje”, niveli I, i nënshtrohet provimeve të mëposhtme:

- a) Provimi i teorisë profesionale të integruar;
- b) Provimi i praktikës profesionale të integruar;

Në këto provime ata vlerësohen për shkallën e përvetësimit të kompetencave profesionale (njohurive, shprehive, vlerave dhe qëndrimeve), të nevojshme për të punuar në veprimtari të ndryshme profesionale që operojnë në fushën e pyjeve, dhe u jepet certifikata në të cilën evidentohen notat përfundimtare të lëndëve teorike profesionale, të moduleve të praktikës profesionale, të lëndëve të përgjithshme, për çdo vit shkollor, si dhe rezultatet e dy provimeve përfundimtare të nivelit I.

VII. Të dhëna për certifikatën që fitohet në përfundim të arsimit profesional në drejtimin “Pyje”, niveli I

Me përfundimin e suksesshëm të arsimit profesional në drejtimin mësimor “Pyje”, niveli I, shkolla profesionale e pajis nxënësin me Dëftesën e përfundimit të këtij niveli si dhe me Certifikatën e aftësisë profesionale, të cilat njihen në territorin e Republikës së Shqipërisë. Sipas modelit të miratuar nga MFE, këto dëshmi përmbajnë:

- a) Të dhënat për nxënësin, shkollën, vitin e përfundimit, kualifikimin e fituar, etj.
- b) Të dhëna për rezultatet e arritura nga nxënësi:
  - rezultatet në lëndët e përgjithshme, lëndët profesionale dhe modulet profesionale, për çdo vit shkollor;
  - rezultatet e dy provimeve përfundimtare të Nivelit I.

VII. Programet e përgjithshme të lëndëve teorike profesionale.

1. Lënda “Vizatim teknik” (L-01-136-17). Kl. 10 – 36 orë

• Synimet e lëndës “Vizatim teknik”, kl. 10

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Vizatim teknik.”, klasa 10, nxënësit duhet:

- Të përshkruajnë rëndësinë dhe qëllimin e vizatimit teknik.
- Të përzgjedhin dhe përdorin materialet, veglat dhe pajisjet për skicat dhe vizatimet teknike të thjeshta.
- Të kryejnë vizatime të thjeshta me dorë të lirë.
- Të zbatojnë standardet ndërkombëtare të vizatimit teknik.
- Të lexojnë dhe përdorin shkrimin teknik.
- Të përcaktojnë standartin shtetëror STASH 83-83
- Të zbatojnë ndërtimet gjeometrike kryesore .
- Të përshkruajnë llojet e projeksioneve dhe të paraqesin projeksione ortogonale të thjeshta.
- Të vizatojnë detale të ndryshme duke vendosur përmasat.
- Të zbatojnë shkallët e vizatimit në vizatimet teknike.
- Të vizatojnë skicat e modeleve dhe të lexojnë ato.
- Të shpjegojnë vizatime me prerje dhe seksione .
- Të vizatojnë projeksione ortogonale dhe aksonometrike të trupave gjeometrikë.
- Të vizatojnë hapjen e sipërfaqeve të trupave gjeometrike .
- Të vizatojnë filetat, paraqitjen e tyre në vizatim.
- Të skicojnë vizatime të thjeshta përmbledhëse.
- Të vizatojnë planin e përgjithshëm të një zonë si dhe planimetrinë e një ndërtese të thjeshtë.

• Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Vizatim teknik”, kl. 10 - 36 orë

Tema 1	Vizatimi teknik dhe fushat e tij të përdorimit	1 orë
Tema 2	Materialet,vijat dhe skicimi i tyre	4 orë
Tema 3	Materialet, veglat, pajisjet,formatet dhe vijat e vizatimit teknik	3 orë
Tema 4	Ndërtimet kryesore gjeometrike	4 orë
Tema 5	Shkrimi teknik .	2 orë
Tema 6	Paraqitja me disa rrafshe.	4 orë
Tema 7	Vendosja e përmasave	2 orë
Tema 8	Paraqitjet me prerje	3orë
Tema 9	Paraqitja aksonometrike	3 orë
Tema 10`	Hapja e sipërfaqeve të trupave gjeometrike .	2 orë
Tema 11	Vizatimet e punës të detaleve	2 orë
Tema 12	Vizatimet përmbledhëse	2 orë
Tema 13	Vizatimet e ndërtimit	4 orë

2. Lënda “Botanikë dhe fiziologji e bimëve”, (L-25-137-09), Kl. 10 - 72 orë

• Synimet e lëndës “Botanikë dhe fiziologji e bimëve”, kl. 10

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Botanikë dhe fiziologji e bimëve .”kl. 10, nxënësit duhet:

- Të përshkruajnë objektin e lëndës ”Botanikë dhe fiziologji e bimëve”
- Të përshkruajnë ndërtimin dhe organet e qelizës.
- Të kryejnë vrojtimin në mikroskop të qelizës.
- Të përshkruajnë indet bimore.
- Të tregojnë funksionet e rrënjës.
- Të shpjegojnë funksionet e kërcellit, format dhe ndërtimin e tij
- Të përshkruajnë ndërtimin e rrathëve vjetorë.
- Të rendisin organet e bimës.
- Të shpjegojnë funksionet e gjethes.
- Të klasifikojnë llojet e gjetheve.
- Të shpjegojnë mënyrat e riprodhimit të bimëve.
- Të përshkruajnë ndërtimin e lules gjimnosperm.
- Të përshkruajnë ndërtimin e lules angiosperm.
- Të përshkruajnë dhe të shpjegojnë pjalmimin e lules.
- Të listojnë tipet e frutave.
- Të shpjegojnë procesin e fotosintezës.
- Të shpjegojnë procesin e frymëmarrjes.
- Të shpjegojnë rënien e gjetheve dhe degëve.
- Të përshkruajnë grupet kryesore të botës bimore.
- Të shpjegojnë lëvizjet në bimë (Fototropizmat)
- Të dallojnë bakteriet ,algat dhe kërpudhat.
- Të argumentojnë evolucionin e bimëve me farë.
- Të përshkruajnë bimët gjimnosperm dhe angiosperm.
- Të shpjegojnë evolucionin e njëthelborëve.

• Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Botanikë dhe fiziologji e bimëve”. Kl.10 – 72 orë.

Tema 1	Objekti i botanikës, ndarjet e saj	1 orë
Tema 2	Teoria qelizore, komponentet përbërës dhe ndarja e qelizës.	4 orë
Tema 3	Indet bimore dhe klasifikimi tyre	3 orë
Tema 4	Funksionet e rrënjës, morfologjia dhe metamorfoza e rrënjës.	2 orë
Tema 5	Ndërtimi anatomik i kërcellit, funksionet dhe tipet e tij.	6 orë
Tema 6	Ndërtimi anatomik i gjethes, funksionet dhe klasifikimi i saj	3 orë
Tema 7	Riprodhimi, riprodhimi vegjetativ seksual.	2 orë
Tema 8	Morfologjia dhe funksionet e lules	5 orë
Tema 9	Fruti dhe fara, pjalmimi dhe pllenimi natyral dhe artificial	5 orë
Tema 10	Fiziologjia e këmbimit të lëndëve dhe energjisë, fotosinteza	9 orë
Tema 11	Fiziologjia e zhvillimit. Fitotropizmat dhe procesi i rënies së gjetheve	3 orë
Tema 12	Fiziologjia e lëvizjeve, lëvizjet në bimë. Tropizmat	2 orë
Tema 13	Objekti i sistematikës, grupet sistematike.	2 orë
Tema 14	Bimët e ulta, karakteristikat dhe llojet e tyre	4 orë

Tema 15	Bimët e larta, llojet dhe ndërtimi i tyre	2 orë
Tema 16	Aspekte filogjenetike dhe evolutive të bimëve me farë.	2 orë
Tema 17	Angiospermët, bimët me farë të veshur	7 orë
Tema 18	Pozicioni evolutiv i njëciklikeve dhe aciklikeve	4 orë
Tema 19	Pozicioni evolutiv dhe taksonometrik i petelngjiturave.	2 orë
Tema 20	Aspekte filogjenetike anatomike –morfologjike të njëthelborëve.	4 orë

3. Lënda “Pedologji pyjore”(L-25-138-09), Kl. 10 - 36 orë

- **Synimet e lëndës “Pedologji pyjore”, kl. 10.**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “**Pedologji pyjore**”, **klasa 10**, nxënësit duhet:

- Të përshkruajnë objektin e lëndës ”Pedologji pyjore”.
- Të përshkruajnë përbërjen kimike të tokës.
- Të shpjegojnë faktorët që formojnë tokën.
- Të interpretojnë rezultatet e analizës tektonike.
- Të përshkruajnë formën e bimësisë në tokë.
- Të përshkruajnë format e ujit në tokë.
- Të argumentojnë përbërjen e ajrit në tokë.
- Të përshkruajnë cilësitë e tokës.
- Të paraqesin masat për përmirësimin e tokës.
- Të përshkruajnë reaksionet në tokë.
- Të përshkruajnë nevojat e bimëve për NPK.
- Të përshkruajnë plehërat minerale.
- Të përkufizojnë cilësitë fizike-mekanike të tokës.
- Të përshkruajnë morfologjinë e tokës.
- Të kryejnë hapjen e profilit.
- Të klasifikojnë tokat e Shqipërisë.
- Të paraqesin shtrirjen e tokave në vendin tonë.
- Të përshkruajnë llojet e tokave në vendin tonë.
- Të përshkruajnë kushtet e formimit të tokave në vendin tonë

- **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Pedologji pyjore”, kl 10 - 36 orë**

Tema 1	Toka si vendndodhje e bimësisë, përbërja mineralogjike e tokës	2 orë
Tema 2	Proceset e shndërrimit të mineraleve e shkëmbinjëve, formacionet e shkriфта	3 orë
Tema 3	Formimi i tokës.Roli i shkëmbit amnor, klimës, bimëve, relievit, veprimtaria e njeriut.	3 orë
Tema 4	Tekstura dhe struktura e tokës, gjeneza elementare. Faktorët e prishjes dhe ripërtëritjes se tokës.	3 orë
Tema 5	Lënda organike dhe shndërrimet e saj.	2 orë
Tema 6	Uji dhe cilësitë ujore të tokës.Rëndësia e ujit,format e ujit në tokë.	3 orë
Tema 7	Ajri në tokë dhe temperatura e ajrit si faktor pedologjik.	2 orë
Tema 8	Cilësitë e tokës lidhur me ushqyerjen e bimës.Përbërja ,aftësitë thithëse të tokës,format e aciditetit.	5 orë
Tema 9	Plehrat minerale, kërkesat bimore për N.P.K	2 orë

Tema 10	Cilësitë fiziko- mekanike të tokës.	2 orë
Tema 11	Morfologjia e tokës, ndërtimi i profilit, studimet fushore.	2 orë
Tema 12	Tokat e Shqipërisë, klasifikimi, zonaliteti i tyre	7 orë

4. Lënda “Mekanizim pyjor ”(L-25-139-17). Kl. 10 – 36 orë

- **Synimet e lëndës “Mekanizim pyjor”, kl. 10**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “**Mekanizim pyjor.**”, **klasa 10**, nxënësit duhet:

- Të përshkruajnë detalet e makinave, akset, boshtet, mbajteset dhe funksionet e tyre.
- Të klasifikojnë tipet e xhuntove dhe funksionin e tyre.
- Të rendisin llojet e lidhjeve të detaleve të makinave dhe funksionin e tyre.
- Të dallojnë llojet e trasmesioneve me rrip, ingranazhe, yllëza, fërkim dhe përdorimi i tyre.
- Të tregojnë ndërtimin dhe funksionin e motorave me djegie të brëndshme, si dhe mekanizmat përbërës të tij.
- Të përshkruajnë mjetet e thjeshta dhe mekanizmat që përdoren në prerjen, rrëzimin dhe përpunimin e pjesshëm të drurit.
- Të shpjegojnë ndërtimin dhe funksionin e motosharrave që përdoren sot .
- Të përshkruajnë pajisjet që përdoren për transportin e lëndës së drurit.(Motoorganot)
- Të rendisin tipet e traktorëve, ndërtimin dhe funksionin e tyre.
- Të përshkruajnë pajisjet dhe mjetet lidhëse, që përdoren gjatë transportit të materialit drunor.

- **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Mekanizim pyjor ”, kl 10 - 36 orë**

Tema 1	Detalet dhe nyjet e makinave.	4 orë
Tema 2	Lidhjet e detaleve të makinave.	4 orë
Tema 3	Trasmesionet.	4 ore
Tema 4	Motorët me djegie të brëndëshme.	4 orë
Tema 5	Mjetet e thjeshta dhe mekanizmat që përdoren për prerje, rrëzim përpunim të pjesshëm të drurit	5 orë
Tema 6	Njohuri të përgjithshme për motosharrat.	4 ore
Tema 7	Pajisjet që përdoren për transportin e lëndës drusore.(motoorganot)	5 ore
Tema 8	Traktorët pyjorë dhe mjetet lidhëse.	6 ore

5. Lënda “Dendrologji”, (L-25-140-17), Kl. 10 – 72 orë

- **Synimet e lëndës “Dendrologji”, kl. 10.**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “**Dendrologji**”, **klasa 10**, nxënësit duhet:

- Të shpjegojnë terminologjinë e fjalës Dendrologji.
- Të përcaktojnë objektin dhe rëndësinë e kësaj shkence.
- Të përcaktojnë faktorët ekologjik dhe zonat fitoklimatike
- Të përshkruajnë karakteristikat morfologjike të drurëve dhe shkurreve të bimëve farëzhveshura.
- Të përshkruajnë karakteristikat morfologjike të drurëve dhe shkurreve të bimëve farëveshura.

- Të përcaktojnë zonat fitoklimatike ku rriten dhe zhvillohen drurët dhe shkurret.
- Të shkruajnë dhe të lexojnë emrat shkencorë të drurëve dhe shkurreve.
- Të shpjegojnë kërkesat që kanë llojet pyjore për klimën dhe tokën.
- Të përcaktojnë llojet e bimëve mjeksore e industriale.
- Të përcaktojnë kohën e grumbullimit, mënyrat e ruajtjes dhe manipulimit të prodhimit të bimëve mjekësore dhe industriale.
- Të përcaktojnë vlerat e tyre dhe rëndësinë e bimëve mjekësore dhe industriale.

• **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Dendrologji”, kl 10 - 72 orë**

Tema 1	Objekti dhe rëndësia e dendrologjisë	1 orë
Tema 2	Njohuri për ekologjinë pyjore	2 orë
Tema 3	Bimët pyjore farëzhveshura	14 orë
Tema 4	Bimët pyjore farëveshura.Fam:shelgore,arrose,mështekore	10 orë
Tema 5	Bimët pyjore farëveshura.Fam:ahore,vidhore,trendafilore	15 orë
Tema 6	Bimët pyjore farëveshura.Fam:bishtajore,panjore,blinore	9 orë
Tema 7	Bimët pyjore farëveshura.Fam:ullinjore,dhe të tjera familje	17 ore
Tema 8	Bimet mjeksore e industriale	4 ore

6. Lënda “Sistemime malore”(L-25-141-09) Kl. 10 – 36 orë.

• **Synimet e lëndës ”Sistemime malore”, kl. 10 - 36 orë**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “**Sistemime malore**” në kl.10, nxënësit duhet:

- Të përshkruajnë faktorët që ndikojnë në gërryerjen e tokës.
- Të tregojnë faktorët e drejtpërdrejtë me veprim shkatërrues.
- Të shpjegojnë ndikimin e faktorëve klimatikë në dukuritë e degradimit.
- Të klasifikojnë tipet e shkëmbinjëve.
- Të përshkruajnë strukturat e tokës.
- Të tregojnë rolin e faktorit biologjik.
- Të klasifikojnë dukuritë e shkaktuara nga erozioni.
- Të dallojnë erozionin në sipërfaqe nga erozioni linear sipërfaqësor.
- Të shpjegojnë dukuritë e fundosjeve, përmytjeve dhe rrëshqitjeve të shkëmbinjve
- Të përshkruajnë pjesët morfologjike të përroit.
- Të shpjegojnë funksionin e pellgut ujëmladhës.
- Të vlerësojnë rolin e kanalit të rrjedhjes dhe konusit të grumbullimit.
- Të shpjegojnë ndikimin e nivelit bazë mbi evolucionin e formacioneve torrenciale.
- Të shpjegojnë qëllimin e punimeve hidroteknike të kombinuara me punime silvikulturore.
- Të përshkruajnë pritat malore vijëdrejtë me muraturë llaç- çimento.
- Të përshkruajnë përbërjen e trupit të pritës.
- Të tregojnë rolin e kundrapritës dhe shpërndarësit të energjisë.
- Të shpjegojnë rolin e mureve drejtuese dhe të dhëmbit të fundit.
- Të përshkruajnë mënyrën e piktimit të pritës.
- Të dallojnë pragjet prej guri dhe pritat me gabiona.
- Të ndërtojnë prita me gabiona.
- Të përshkruajnë ndërtimin e fashinave dhe funksionin e tyre.
- Të rendisin masat e mbrojtjes kundër shëmbjeve dhe rrëshqitjeve.
- Të planifikojnë organizimin e punimeve në sistemimet malore.

- **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Sistemime malore”, kl. 10 -36 orë**

Tema 1	Faktorët që ndikojnë në gryerjen e tokës	5 orë
Tema 2	Format e ndryshme të degradimit të tokës.	5 orë
Tema 3	Rrjedhjet ujore të rrëmbyeshme, pjesët morfologjike	6 orë
Tema 4	Masat mbrojtëse nga gryerjet	14 orë
Tema 5	Masat kundër shëmbjeve dhe rrëshqitjeve	2 orë
Tema 6	Organizimi i punimeve në sistemimet malore.	4 orë

7. Lënda “Fidanishte pyjore”, (L-25-142-09) Kl. 10 - 72 orë.

- **Synimet e lëndës “Fidanishte pyjore”, kl. 10.**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “**Fidanishte pyjore.**”, kl 10, nxënësit duhet:

- Të përshkruajnë riprodhimin e bimëve.
- Të përshkruajnë klimën e vendit tonë.
- Të përshkruajnë zonat bimore të vendit tonë.
- Të përshkruajnë grumbujt farorë.
- Të shpjegojnë fenomenin e periodicitetit.
- Të zgjedhin kohën e përshtatshme për mbledhjen e farërave të pjekura.
- Të rendisin hapat e punët për mbledhjen e farërave.
- Të përcaktojnë treguesit cilësorë të farës.
- Të shpjegojnë vlerën kulturore të farës.
- Të shpjegojnë shpejtimin e mbirjes së farërave.
- Të përcaktojnë kriteret e zgjedhjes së vendit për fidanishte.
- Të zbatojnë mbjelljet e farërave në fidanishte.
- Të llogarisin normën e mbjelljes së farës.
- Të përshkruajnë shërbimet pas mbjelljes së farës.
- Të shpjegojnë shpërnguljen e fidanave.
- Të përshkruajnë prodhimin e fidanave me kalem.
- Të zbatojnë standardet e prodhimit të fidanave.

- **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Fidanishtet pyjore”, kl 10 - 72 orë**

Tema 1	Pylli si burim i prodhimit të lëndës së drurit	7 orë
Tema 2	Klasifikimi dhe zgjedhja e drurëve	7 orë
Tema 3	Klasifikimi dhe zgjedhja e grumbujve farorë	7 orë
Tema 4	Treguesit cilësorë e sasiore të farërave	10 orë
Tema 5	Veçoritë e mbjelles së farërave	5 orë
Tema 6	Veçoritë e përgjithshme të fidanishteve pyjore	3 orë
Tema 7	Kriteret dhe procedurat e mbjelljes së farërave në fidanishte.	28 orë
Tema 8	Prodhimi i fidaneve me kalem.	3 orë
Tema 9	Standardet e prodhimit të fidaneve.	2 orë

8. Lënda "Biologji e kafshëve të pyllit", (L-25-143-09), Kl. 11-34 orë

- **Synimet e lëndës "Biologji e kafshëve të pyllit" , kl. 11- 34 orë**

Në përfundim të trajtimit të lëndës "Biologji e kafshëve të pyllit", kl. 11, nxënësit duhet:

- Të shpjegojnë rëndësinë e legjislacionit të gjuetisë.
- Të listojnë kafshët e pyllit (me gëzof) rrëmbyes.
- Të listojnë kafshët e pyllit (me gëzof) jorrëmbyes.
- Të theksojnë kriteret për klasifikimin e kafshëve të pyllit.
- Të dallojnë kafshët e pyllit (shpendët) të dëmshëm, grabitqarë dhe jograbitqarë.
- Të rendisin faktorët që rrisin fondin e gjuetisë në vendin tonë.
- Të përcaktojnë mjetet dhe armët e gjuetisë.
- Të rendisin masat që merren për zbatimin e legjislacionit të gjuetisë për shtimin e shumëllojshmërisë së faunës së vendit tonë.

- **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës "Biologjia e kafshëve të pyllit", kl. 11-34 orë**

Tema 1	Njohuri të përgjithshme për kafshët e pyllit	2 orë
Tema 2	Biologjia e gjitarëve rrëmbyes dhe jorrëmbyes	13 orë
Tema 3	Biologjia e shpendëve rrëmbyes e jo rrëmbyes	9 orë
Tema 4	Legjislacioni i gjuetisë	2 orë
Tema 5	Armët e gjuetisë	4 orë
Tema 6	Mjetet e gjuetisë	4 orë

9. Lënda "Studim i drurit", (L-25-144-17), Kl. 11 - 34 orë.

- **Synimet e lëndës "Studim i drurit", kl. 11.**

Në përfundim të trajtimit të lëndës "Studim i drurit" në kl. 11, nxënësit duhet:

- Të përshkruajnë rëndësinë e drurëve pyjorë.
- Të përcaktojnë pjesët e drurit dhe përshkruajnë funksionin biologjik të tyre.
- Të përshkruajnë strukturën e trungut dhe karakteristikat e tij nga pamja e jashtme.
- Të dallojnë elementet e strukturës makroskopike të drurit.
- Të dallojnë dhe vizatojnë prerjet bazë të drurit.
- Të shpjegojnë funksionin e elementeve të strukturës makroskopike të drurit dhe të përshkruajnë secilën prej tyre.
- Të përcaktojnë faktorët që ndikojnë në formimin e drurit pyjor.
- Të shpjegojnë mënyrën e formimit të masës drusore.
- Të analizojnë strukturën makroskopike të blanës,myjës,unazave vjetore, poreve dhe kanaleve të rrëshirës
- Të analizojnë strukturën miroskopike të drurit.
- Të shpjegojnë funksionet e secilit element të strukturës miroskopike të drurit.
- Të përshkruajnë difektet e drurit dhe t'i klasifikojnë ato.
- Të listojnë llojet e drurëve kryesorë të vendit tonë sipas karakteristikave dhe fushës së përdorimit.
- Të përshkruajnë rëndësinë vetitë fizike dhe përdorimet e drurit.
- Të përshkruajnë vetitë mekanike, ndikimin e tyre në përdorimin e drurit.
- Të përshkruajnë përbërjen kimike të drurit dhe rëndësinë e secilit përbërës në dru .

- _ Të shpjegojnë procesin e formimit të fotosintezës në dru .
- Të klasifikojnë përbërësit kimike kryesore të drurit.
- Të tregojnë ndikimin e lagështirës në vetitë e drurit.
- Të listojnë faktorët që ndikojnë në qëndrueshmëri e drurit.
- Të tregojnë rëndësinë e ruajtjes së drurit .
- Të listojnë mënyrat e ruajtjes së drurit të rrëzuar dhe antiseptiket që përdoren

• **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Studim i drurit”, kl. 11 -34 orë**

Tema 1	Rëndësia e studimit të drurit	4 orë
Tema 2	Studimi makroskopik i drurit	7 orë
Tema 3	Studimi mikroskopik i drurit	6 orë
Tema 4	Difektet kryesore të drurit	4 orë
Tema 5	Vetitë fizike të drurit	6 orë
Tema 6	Vetite kimike e drurit	2 orë
Tema 7	Vetitë mekanike të drurit	2 orë
Tema 8	Qëndrueshmëria, ruajtja ngjyrosja dhe imprenjimi i drurit	3 ore

10. Lënda “Rrugët pyjore”, (L-25-145-17), Kl. 11 - 34 orë.

• **Synimet e lëndës “Rrugët pyjore “, kl. 11**

Në përfundim të trajtimit të lëndës “**Rrugët pyjore**“, kl. 11, nxënësit duhet:

- Të përshkruajnë terminologjinë dhe konceptet bazë për mbritshmëri në pyje.
- Të shpjegojnë mjetet dhe mekanizmat për të realizuar mbritshmëri pyjore.
- Të shpjegojnë lidhjen midis rrugëve auto dhe mjeteve të transportit për vjeljen e produkteve pyjore.
- Të ilustrojnë me pamje mbritshmërinë në pyje .
- Të shpjegojnë konceptin teorik dhe matjen e shkallës së mbritshmërisë në pyje
- Të rendisin parimet dhe metodat e planifikimit të mbritshmërisë në pyje .
- Të rendisin shembuj praktikë të mbritshmërisë në grumbuj të ndryshëm pyjore .
- Të shpjegojnë ndikimin mjedisor, të rrugëve auto në pyje.
- Të rendisin kategorizimin e shërbimit të pyllit nga rrugët automobilistike.
- Të shpjegojnë konceptin e dendësisë optimale në shtrirjen e rrugës automobilistike.
- Të rendisin faktorët që ndikojnë në zgjidhjet tekniko-ekonomike për optimizimin e rrjeteve rrugore pyjore
- Të llogarisin vëllimin e trupit të rrugës pyjore.
- Të përshkruajnë elementet përbërës të rrugëve dhe kategorizimin e rrugëve auto .
- Të shpjegojnë parimet bazë të studimit dhe projektimit të rrugëve auto -pyjore
- Të shpjegojnë ne hartë trasimin e një boshti rrugë në hartë
- Të rendisin instrumentat që përdoren në trasimin e rrugës në terren.
- Të përshkruajnë mënyrën e trasimit të rrugës auto pyjore
- Të rendisin punimet përgatitore dhe ndihmëse për ndërtimin e veprës rrugore.
- Të përshkruajnë punimet për ndërtimin dhe gërryerjen e veprës rrugore
- Të rendisin mjetet dhe mekanizmat për punimin e rrugës.
- Të shpjegojnë teknikën e ndërtimit të kurorës rrugore

• **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Rrugët pyjore“, Kl. 11 - 34 orë**

Tema 1	Mbritshmëria e pyjeve qëllimi dhe detyrat kryesore.	4 orë
Tema 2	Planifikimi i mbritshmërisë së pyjeve.	4 orë
Tema 3	Optimizimi i shtrirjes së rrugëve auto në pyje	8 orë
Tema 4	Studimi dhe projektimi i rrugëve auto - pyjore	7 orë
Tema 5	Ndërtimi i rrugëve auto -pyjore	11 orë

11. Lënda “Silvikulturë“, (L-25-146-17), Kl .11-68 orë

• **Synimet e lëndës “Silvikulturë”, kl. 11**

Në përfundim të trajtimit të lëndës ”Silvikulturë”, kl. 11, nxënësit duhet :

- Të tregojnë se cili është objekti dhe qëllimi i shkencës së silvikulturës, si dhe rëndësinë e saj si degë prodhimi.
- Të tregojnë se silvikultura nuk ka lindur e shkëputur nga shkencat e tjera pyjore dhe nuk zhvillohet e shkëputur prej tyre.
- Të përcaktojnë elementët përbërës të pyllit dhe ndikimin reciprok ndërmjet tyre.
- Të dallojnë ndryshimet morfologjike dhe fiziologjike ndërmjet drurëve të rritur në pyll dhe atyre të vetmuar.
- Të përcaktojnë katet e bimësisë së pyllit, karakteristikat e drunishtes dhe rolin parësor të saj në jetën e pyllit.
- Të klasifikojnë grumbujt pyjorë mbi bazën e origjinës dhe prejardhjes .
- Të përcaktojnë karakteristikat e kateve të tjera si të nëndrunishtes, filizërisë e shtresës barishtore.
- Të përcaktojnë faktorët ekologjik.
- Të shpjegojnë rolin e dritës, nxehtësisë, lagështisë në jetën e pyllit.
- Të klasifikojnë drurët sipas kërkesave që kanë për dritë, nxehtësi dhe lagështi.
- Të shpjegojnë ndikimin e pyllit me karakteristikat e tij në intensitetin e dritës, nxehtësisë dhe lagështisë në mbrendësi të pyllit.
- Të shpjegojnë ndikimin e tokës në jetën e drurëve të pyllit.
- Të përcaktojnë elementët e faktorit biotik.
- Të përcaktojnë llojet e ripërtëritjes së pyllit.
- Të përcaktojnë formacionet pyjore kryesore në vendin tonë

• **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës ”Silvikulturë”, kl. 11 - 68 orë**

Tema 1	Silvobiologjia	3 orë
Tema 2	Njohuri të përgjithshme mbi pyllin	5 orë
Tema 3	Drunishtja, karakteristikat e saj	11 orë
Tema 4	N/drunishtja, filizëria dhe shtesa barishtore	5 orë
Tema 5	Raportet ndërmjet pyllit dhe mjedisit rrethues	2 orë
Tema 6	Raportet ndërmjet pyllit dhe faktorit klimatik	17 orë
Tema 7	Raportet ndërmjet pyllit dhe faktorit toksorë	6 orë
Tema 8	Raportet ndërmjet pyllit dhe faktorit reliev dhe atij biotik	6 orë
Tema 9	Ripërtëritja, rritja dhe zhvillimi i pyllit	8 orë
Tema 10	Shpërndarja e bimësisë pyjore dhe klasifikimi i pyjeve	5 orë

12. Lënda “Dendrometri“, (L-25-147-09), Kl. 11 - 68 orë

• Synimet e lëndës “Dendrometri“, kl.11

Në përfundim të trajtimit të lëndës “Dendrometri” në kl. 11, nxënësit duhet :

- Të përcaktojnë karakteristikat dendrometrike të grumbujve pyjorë.
- Të përcaktojnë formën dhe vëllimin e trupit.
- Të tregojnë veglat matëse për matjen e gjatësive, trashësive dhe lartësive.
- Të zbatojnë rregullat e matjes në diametër ,gjatësi dhe lartësi.
- Të përdorin instrumentat matës.
- Të përcaktojnë faktorin e kubimit me metoda të ndryshme.
- Të përcaktojnë koeficientin e formës.
- Të përcaktojnë vëllimin e drurit në këmbë me mënyra të ndryshme.
- Të përcaktojnë diametrin mesatar dhe lartësinë mesatare në mënyra të ndryshme.
- Të përshkruajnë inventarizimin e përgjithshëm dhe të pjesshëm.
- Të zbatojnë metodat e kubimit në grumbuj të ndryshëm pyjorë.
- Të përcaktojnë moshën e drurit dhe të grumbullit.
- Të përcaktojnë pasqyrat e prodhimit në grumbujt pyjorë.
- Të përcaktojnë rritjet në grumbuj pyjorë.

• Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Dendrometri”, Kl. 11- 68 orë

Tema 1	Objekti dhe zhvillimi i matjes së drurëve	1 orë
Tema 2	Pjesët përbërëse të drurit dhe elementë të tij	2 orë
Tema 3	Instrumentat matës	8 orë
Tema 4	Kubimi i drurit të rrëzuar	12 orë
Tema 5	Kubimi i drurit në këmbë	7 orë
Tema 6	Karakteristikat e grumbujve pyjorë	8 orë
Tema 7	Kubimi i grumbujve pyjorë	11 orë
Tema 8	Inventarizimi i grumbujve pyjorë	10 orë
Tema 9	Studimi i rritjeve në drurët dhe grumbujt e pyjeve	8 orë
Tema 10	Ligjet e rritjeve të drurëve	1 orë

13. Lënda “Mbrojtja e pyjeve“ (L-25-452-17), kl. 11-34 orë

• Synimet e lëndës “Mbrojtja e pyjeve“, kl.11 -34 orë.

Në përfundim të lëndës “Mbrojtja e pyjeve “ “ në kl. 11, nxënësit duhet :

- Të përcaktojnë masat që duhen marrë për të mbrojtur pyjet nga kushtet e këqija stacionale.
- Të përcaktojnë llojet e zjarreve në pyje.
- Të identifikojnë periudhat e rënies së zjarreve.
- Të përcaktojnë masat për parandalimin e zjarreve.
- Të listojnë disa sëmundje të pyjeve.
- Të përshkruajnë dëmin si dhe masat e luftimit.

- Të përshkruajnë insektet dëmtues të halorëve dhe fletorëve.
- Të përshkruajnë insektet dëmtues të fidanishtes.
- Të zbatojnë masat që merren për luftimin e sëmundjeve të pyjeve
- Të zbatojnë metoda të ndryshme për ruajtjen e pyjeve.

• **Përmbajtjet e përgjithshme të lëndës “Mbrojtja e pyjeve”, kl. 11-34 orë**

Tema 1	Objekti dhe rëndësia e mbrojtjes së pyjeve .	1 orë
Tema 2	Mbrojtja e pyjeve nga dëmtimet që shkaktojnë kushtet e këqija stacionale të klimës dhe të tokës	2 orë
Tema 3	Zjarret në pyje, llojet, masat për parandalimin e tyre .	2 orë
Tema 4	Njohuri mbi sëmundjet në pyje. Fitopatologjia pyjore	14 orë
Tema 5	Entomologjia pyjore. Dëmtuesit primarë dhe sekondare të pyjeve	12 orë
Tema 6	Metodat e mbrojtjes së pyjeve	3 orë

IX. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale të detyruar

1. Moduli “Proceset e punës në fidanishte”

Drejtimi: Pyje

Niveli: I

Klasa: 10

<i>PERSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe kodi	PROCESET E PUNËS NË FIDANISHTE	M-25-347-09
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të kryer procese pune në fidanishte me vegla të thjeshta.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar arsimin e detyruar	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	RM 1 Nxënësi përgatit tokën për mbjelljen e farës. <i>Përmbajtja:</i> <ul style="list-style-type: none"> – Interpretimi i kriterëve të përzgjedhjes së sipërfaqes për pyllëzim – Përzgjedhja e parcelës sipas kriterëve të përcaktuara më parë. – Përcaktimi i radhës së punës për sistemimin e parcelës (me krah, makineri) – Llogaritja e largësive të gropave – Piketimi i vendit të hapjes së gropës sipas largësive të kërkuara – Përcaktimi i përmasave të hapjes së gropave – Hapja e gropës për mbjelljen e fidanëve pyjorë sipas standardit të kërkuar. – Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së tokës për mbjelljen e farës <i>Instrumentet e vlerësimit:</i> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli. <i>Kriteret e realizimit:</i> <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të interpretojë kriteret e përzgjedhjes së sipërfaqes për pyllëzim – të përzgjedhë parcelën sipas kriterëve të përcaktuara më parë. – të përcaktojë radhën e punës për sistemimin e parcelës (me krah, makineri) – të llogaritë largësitë e gropave	

- të piketojë vendin e hapjes së gropës sipas largësive të kërkuara
- të përcaktojë përmasat e hapjes së gropave
- të hapë gropën për mbjelljen e fidanëve pyjorë sipas standardit të kërkuar.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së tokës për mbjelljen e farës.

RM 2 Nxënësi mbjell farën

Përmbajtja

- Zgjedhja e plehut për dherishte.
- Zgjedhja e dheut.
- Kryerja e plehërimit organik sipas sasisë dhe llojit të përcaktuar më parë në bazë të analizave të tokës.
- Përzierja e e sasisë së plehut organik me shtresat e fundme të gropës .
- Zgjedhja e qeskave.
- Mbushja e qeskave me dherishte.
- Mbjellja e farës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të zgjedhë plehun për dherishte
- të zgjedhë dheun
- të kryejë plehërimin organik sipas sasisë dhe llojit të përcaktuar më parë në bazë të analizave të tokës.
- të përziejë sasinë së plehut organik me shtresat e fundme të gropës .
- të për zgjedhë qeskat e duhura.
- të bëjë mbushjen e qeskave me dherishte.
- të bëjë mbjelljen e farës.

RM 3 Nxënësi kryen shërbime pas mbjelljes

Përmbajtja

- Tharja e barërave.
- Mbulimi i farave.
- Ujitja e qeskave.
- Mbrojtja e farave nga brejtësit.
- Spërkatja e bimëve për t'i mbrojtur nga sëmundjet.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së shërbimeve pas mbjelljes.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të kryejë tharjen e barërave
- të kryejë mbulimin e farave
- të ujisë qeskat

- të demonstrojë metoda për mbrojtjen e farave nga brejtësit
- të kryejë spërkatjen e bimëve për t'i mbrojtur nga sëmundjet
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së shërbimeve pas mbjelljes.

RM 4 Nxënësi kryen shërbime të tjera pas mbjelljes së farërave
Përmbajtja

- Mbulimi i bimëve për t'i mbrojtur nga ngricat.
- Ujitja e bimëve
- Thyerja e kores së tokës.
- Shkriftimi i tokës.
- Rrallimi i bimëve.
- Spërkatja e bimëve
- Formimi i kurorës.
- Rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së shërbimeve të tjera pas mbjelljes .

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të mbulojë bimët për t'i mbrojtur nga ngricat.
- të ujitë bimët
- të kryejë thyerjen e kores së tokës.
- të kryejë shkriftimin e tokës.
- të kryejë rrallimin e bimëve.
- të spërkatë bimët
- të formojë kurorën
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së shërbimeve të tjera pas mbjelljes

---

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikantët profesionale në parcelën pranë shkollës, në ferma bujqësore.
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete të proceseve të punës në fidanishte. Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për mbjelljen e farave në fidanishte fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur.
- Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me proceset e punës në fidanishte. Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës në fidanishte.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

**Kushtet e
e domosdoshme
për realizimin e
modulit**

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:

- Parcelë për kryerjen e praktikës
  - Vegla te thjeshta të dorës si: kazma, bel, shat, cfurqe, krehëra etj
  - Tezga.
  - Karroca dore.
  - Uniforma e punës
  - Katalogje
  - Manuale bujqësore e blegtorale
-

2. Moduli “Punime në pyllëzimet artificiale”

Drejtimi: Pyje

Niveli: I

Klasa: 10

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	PUNIME NË PYLLËZIMET ARTIFICIALE	M-25-348-09
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të kryer procese pune në pyllëzimet artificiale.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar arsimin e detyruar	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi përmirëson tokën për pyllëzime.</p> <p>Përmbajtja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Shkulja e cungjeve. – Largimi i shkurreve nga vendi që do pyllëzohet. – Plehërimi i tokës sipas sasisë dhe llojit të përcaktuar më parë. – Gëlqerizimi i tokës për mbjelljen e fidanëve – Punimi i tokës sipas teknikave më të përshtatshme – Piketimi i vendit të hapjes së gropave sipas largësive të kërkuara – Përcaktimi i përmasave të hapjes së gropave – Hapja e gropave sipas standardit të kërkuar – Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë punimeve për pyllëzime artificiale. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli. <p>Kriteret e realizimit:</p> <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të kryejë shkulljen e cungjeve. – të largojë shkurret nga vendi që do pyllëzohet. – të plehërojë tokën sipas sasisë dhe llojit të përcaktuar më parë. – të kryejë gëlqerizimin e tokës për mbjelljen e fidanëve – të punojë tokën sipas teknikave më të përshtatshme – të piketojë vendin e hapjes së gropave sipas largësive të kërkuara – të përcaktojë përmasat e hapjes së gropave – të kryejë hapjen e gropave sipas standardit të kërkuar – të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së shërbimeve të tjera pas mbjelljes	

RM 2 Nxënësi përgatit fidanin për mbjellje

Përmbajtja:

- Përcaktimi i standarteve që përmbush një fidan për t'u mbjellë.
- Përzgjedhja e fidanëve që do mbillen.
- Përzgjedhja e veglave të punës.
- Rifreskimi i rrënjëve të fidanëve.
- Balancimi i pjesës mbitokësore.
- Banjézimi rrënjëve të fidanëve.
- Rregullat e sigurisë në punë

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë rradhën e punës për mbjelljen e fidanëve.
- të përzgjedhë fidanët që do mbillen.
- të përzgjedhë veglat e punës.
- të kryejë rifreskimin e rrënjëve të fidanëve.
- të kryejë balancimin e pjesës mbitokësore.
- të kryejë banjézimin e rrënjëve të fidanëve
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë

RM 3 Nxënësi mbjell fidana

Përmbajtja

- Përcaktimi i rradhës së punës për mbjelljen e fidanëve.
- Përzgjedhja e veglave të punës për mbjelljen e fidanëve.
- Transportimi i fidanëve sipas teknikave të përshtatshme.
- Pozicionimi i fidanëve brënda në gropë
- Mbjellja e fidanëve sipas teknikave të përshtatshme.
- Ngjeshja e dheut gjatë dhe në përfundim të mbjelljes së fidanëve
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë mbjelljes së fidanëve.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë rradhën e punës për mbjelljen e fidanëve.
- të përzgjedhë veglat të punës për mbjelljen e fidanëve.
- të transportojë fidanët sipas teknikave të përshtatshme.
- të pozicionojë fidanët brënda në gropë
- të mbjellë fidanët sipas teknikave të përshtatshme.
- të ngjeshë dheun gjatë dhe në përfundim të mbjelljes së fidanit.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë mbjelljes së fidanëve

RM 4 Nxënësi kryen shërbime pas mbjelljes.

Përmbajtja:

- Ujitja e fidanëve të mbjella.
- Cungimi i fidanëve.
- Tëharrja e barërave të këqija nën kurorë.
- Zëvendësimi i fidanëve të pazëna.
- Punimi i tokës me metoda efektive për luftimin e sëmundjeve të dëmtuesve
- Prashitja e tokës.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë shërbimeve pas mbjelljes së fidanëve

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të kryejë ujitjen e bimëve të mbjella.
- të kryejë cungimin e fidanëve.
- të kryejë tëharrjen e barërave nën kurorë.
- të zëvendësojë bimët e pazëna.
- të punojë tokën.
- të prashitë tokën
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë shërbimeve pas mbjelljes së fidanëve

---

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikant profesional në parcelën pranë shkollës, në fermë, në territorin jashtë shkollës ku mund të hapet një profil toke.
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete të punimeve për pyllëzime artificiale
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për pyllëzime artificiale fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me proceset e punës për pyllëzime artificiale
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës për pyllëzime artificiale.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Mjediset të praktikës për pyllëzime artificiale
  - Komplet i veglave, veshjes, pajisjeve dhe materialeve të nevojshme për pyllëzime artificiale.
  - Fidane të ndryshme
  - Katalogje e manuale
-

3. Moduli “Mbledhja e llojeve pyjore”

Drejtimi: Pyje

Niveli: I

Klasa: 10

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kod	MBLEDHJA E LLOJEVE PYJORE	M-25-349-09
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të kryer një përcaktim të saktë të llojeve pyjore dhe për të bërë mbledhjen e tyre.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar arsimin e detyruar	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi mbledh lloje pyjore në zonën e dafinës (Lauretum)</p> <p>Përmbajtja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Rikonicioni (njohja) i terrenit – Përcaktimi i rradhës së punëve për mbledhjen e llojeve pyjore në zonën e dafinës. – Nxjerrja e të dhënave nga harta për përcaktimn e tipit të tokës – Vrojtimi dhe evidentimi i karakteristikave morfologjike të specieve të mbledhura. – Vendosja e bimëve në letër thithëse për t’i tharë ato. – Ngjitja e bimëve në fletoren herbare. – Emërtimi i bimëve me emrin e familjes, të species dhe të vendit ku është mbledhur. – Pyllëzime artificiale – Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së punimeve për mbledhjen e bimëve në zonën e dafinës. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli. <p>Kriteret e realizimit:</p> <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të identifikojë terrenin – të përcaktojë rradhën e punëve për mbledhjen e llojeve pyjore në zonën e dafinës. – të nxjerrë të dhëna nga harta për përcaktimn e tipit të tokës – të vrojttojë dhe të evidentojë karakteristikat morfologjike të specieve të mbledhura. – të vendosë bimët në letër thithëse për t’i tharë ato. – të ngjitë bimët në fletoren herbare.	

-
- të emërtojë bimët me emrin e familjes, të species dhe të vendit ku është mbledhur
  - të kryejë pyllëzime artificiale
  - të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së punimeve për mbledhjen e bimëve në zonën e dafinës

RM 2 Nxënësi mbledh lloje pyjore në zonën e gështenjës (Castanetum)

Përmbajtja

- Rikonicioni i terrenit (Njohja e terrenit).
- Përcaktimi i rradhës së punimeve për mbledhjen e llojeve pyjore në zonën e gështenjës.
- Nxjerrja e të dhënave nga harta për përcaktimin e tipit të tokës.
- Vrojtimi dhe evidentimi i karakteristikave morfologjike të specjeve të mbledhura.
- Vendosja e bimëve në letër thithëse për t'i tharë ato.
- Ngjitja e bimëve në fletorën herbare.
- Emërtimi i bimëve me emrin e familjes, të species dhe vendit ku është mbledhur.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së punimeve për mbledhjen e bimëve në zonën e gështenjës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrollit.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të identifikojë terrenin
- të përcaktojë rradhën e punëve për mbledhjen e llojeve pyjore në zonën e gështenjës
- të nxjerrë të dhëna nga harta për përcaktimin e tipit të tokës
- të vrojtojë dhe të evidentojë karakteristikat morfologjike të specieve të mbledhura.
- të vendosë bimët në letër thithëse për t'i tharë ato.
- të ngjitë bimët në fletoren herbare.
- të emërtojë bimët me emrin e familjes, të species dhe të vendit ku është mbledhur
- të kryejë pyllëzime artificiale
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së punimeve për mbledhjen e bimëve në zonën e gështenjës

RM 3 Nxënësi mbledh lloje pyjore në zonën e Ahut (Fagetum)

Përmbajtja:

- Rikonicioni i terrenit (Njohja e terrenit).
- Përcaktimi i rradhës së punimeve për mbledhjen e llojeve pyjore në zonën e ahut.

- Nxjerrja e të dhënave nga harta për përcaktimin e tipit të tokës.
- Vrojtimi dhe evidentimi i karakteristikave morfologjike të specieve të mbledhura.
- Vendosja e bimëve në letër thithëse për t'i tharë ato.
- Ngjitja e bimës në fletorën herbare.
- Emërtimi i bimëve me emrin e familjes, emrin e species dhe vendit ku është mbledhur.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së punimeve për mbledhjen e bimëve në zonën e ahut.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrollit.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të identifikojë terrenin
- të përcaktojë rradhën e punëve për mbledhjen e llojeve pyjore në zonën e ahut
- të nxjerrë të dhëna nga harta për përcaktimin e tipit të tokës
- të vrojtojë dhe të evidentojë karakteristikat morfologjike të specieve të mbledhura.
- të vendosë bimët në letër thithëse për t'i tharë ato.
- të ngjitë bimët në fletorën herbare.
- të emërtojë bimët me emrin e familjes, të species dhe të vendit ku është mbledhur
- të kryejë pyllëzime artificiale
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së punimeve për mbledhjen e bimëve në zonën e ahut

RM 4 Nxënësi mbledh lloje pyjore në zonën e Hormoqit (Picetum)

Përmbajtja

- Rikonicioni i terrenit (Njohja e terrenit).
- Përcaktimi i rradhës së punimeve për mbledhjen e llojeve pyjore në zonën e hormoqit.
- Nxjerrja e të dhënave nga harta për përcaktimin e tipit të tokës.
- Vrojtimi dhe evidentimi i karakteristikave morfologjike të specieve të mbledhura.
- Vendosja e bimëve në letër thithëse për t'i tharë ato.
- Ngjitja e bimës në fletorën herbare.
- Emërtimi i bimëve me emrin e familjes, emrin e species dhe vendit ku është mbledhur.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së punimeve për mbledhjen e bimëve në zonën e hormoqit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrollit.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të identifikojë terrenin
- të përcaktojë rradhën e punëve për mbledhjen e llojeve pyjore në zonën e hormoqit
- të nxjerrë të dhëna nga harta për përcaktimin e tipit të tokës
- të vrojtojë dhe të evidentojë karakteristikat morfologjike të specieve të mbledhura.
- të vendosë bimët në letër thithëse për t'i tharë ato.
- të ngjijtë bimët në fletoren herbare.
- të emërtojë bimët me emrin e familjes, të species dhe të vendit ku është mbledhur
- të kryejë pyllëzime artificiale
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së punimeve për mbledhjen e bimëve në zonën e hormoqit.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikant profesional në zonë pyjore.
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete të mbledhjes së llojeve pyjore në zona të ndryshme pyjore të vendit. Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për pyllëzime artificiale fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me proceset e punës për mbledhjen e llojeve të ndryshme pyjore në zona pyjore.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës për mbledhjen e llojeve të ndryshme pyjore në zona pyjore.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Mjedise të praktikës për mbledhjen e llojeve të ndryshme pyjore në zona pyjore.
  - Komplet i veglave, veshjes, pajisjeve dhe materialeve të nevojshme për mbledhjen e llojeve të ndryshme pyjore në zona pyjore.
  - Udhëzues, katalogë, manuale, etj.
-

4. Moduli “Mbrojtja e pyjeve dhe e drurëve”

Drejtimi: Pyje
Niveli: I
Klasa: 10

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	MBROJTJA E PYJEVE DHE E DRURËVE	M-25-350-09
Qëllimi i modulit	Një modul praktik që i aftëson nxënësit për të mbrojtur drurët në pyll si dhe drurin e prerë dhe të depozituar në sheshe depozitimi.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësi duhet të ketë përfunduar arsimin e detyruar.	
Rezultatet e te mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi kryen procese pune për luftimin e dëmtuesve dhe sëmundjeve në pyje.</p> <p>Përmbajtja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Identifikimi i llojeve të insekteve të dëmshme të pyllit – Përcaktimi i llojit të sëmundjeve që shfaqin drurët pyjorë – Përcaktimi i grumbullit pyjor. – Përcaktimi i drurëve të prekur nga dëmtuesit dhe sëmundjet. – Përcaktimi i mënyrës(kimike, mekanike, biologjike etj) së luftimit të insekteve dhe sëmundjeve. – Përzgjedhja e mjeteve të nevojshme dhe insekticideve përkatëse. – Përgatitja e mjeteve që duhen për punë(pompë spërkatëse, pluhurosëse.) – Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë proceseve të punës për luftimin e dëmtuesve dhe sëmundjeve në pyje. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <p>-Vëzhgim me listë kontrolli.</p> <p>Kriteret e realizimit:</p> <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të identifikojë llojet e insekteve të dëmshme të pyllit – të përcaktojë llojet e sëmundjeve që shfaqin drurët pyjorë – të përcaktojë grumbullin pyjor. – të përcaktojë drurët e prekur nga dëmtuesit dhe sëmundjet. – të përcaktojë mënyrën (kimike, mekanike, biologjike etj.) të luftimit të insekteve dhe sëmundjeve. – të përzgjedhë mjetet e nevojshme dhe insektidet përkatëse. – të përgatitë mjetet që duhen për punë (pompë spërkatëse, pluhurosëse)	

-
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë proceseve të punës për luftimin e dëmtuesve dhe sëmundjeve në pyje.

RM 2 Nxënësi kryen luftimin mekanik të dëmtuesve dhe sëmundjeve të pyjeve.

Përmbajtja:

- Caktimi i operacioneve që do kryhen gjatë luftimit mekanik
- Prerja e degëve të prekura nga sëmundjet.
- Grumbullimi i degëve të prera.
- Grumbullimi me dorë dhe asgjësimi i insekteve të rritur.
- Djegia e insekteve.
- Heqja e plagëve kanceroze deri në pjesën e shëndoshë.
- Dezifektimi i tyre
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë luftimit mekanik të dëmtuesve .

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të caktojë operacionet që do kryhen gjatë luftimit mekanik
- të presë degët e prekura nga sëmundjet.
- të grumbullojë degët e prera.
- të grumbullojë me dorë dhe të asgjësojë insektet e rritur.
- të djegë insektet.
- të heqë plagët kanceroze deri në pjesën e shëndoshë.
- të dezifektojë plagët.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë luftimit mekanik të dëmtuesve.

RM 3 Nxënësi kryen luftimin kimik të dëmtuesve dhe sëmundjeve në pyje

Përmbajtja:

- Përgatitja e ushqimeve të helmuara për insekte.
- Përgatitja e preparateve të domosdoshme që do përdoren.
- Përcaktimi i mënyrës së përdorimit.(spërkatje , pluhurosje,tymosje)
- Përcaktimi i përqëndrimit.
- Përcaktimi i normës së përdorimit.
- Përgatitja e mjeteve për spërkatje.
- Kryerja e spërkatjeve.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë luftimit kimik të sëmundjes.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e realizimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përgatitë ushqime të helmuara për insekte.

- të përgatitë preparate të domosdoshme që do përdoren.
- të përcaktojë mënyrën e përdorimit.(spërkatje , pluhurosje,tymosje)
- të përcaktojë përqëndrimin
- të përcaktojë normën e përdorimit.
- të përgatitë mjetet për spërkatje.
- të kryejë spërkatjet.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë luftimit kimik të sëmundjeve

RM 4 Nxënësi kryen ruajtjen e drurit të rrëzuar me metodën e zhytjes në ujë

Përmbajtja:

- Përgatitja e rezervuarit.
- Pastrimi i rezervuarit nga lëvoret e drurit.
- Mbushja e rezervuarit me trupa me anë të vinçit urë dhe cap.
- Mbushja me ujë e rezervuarit pas vendosjes së trupave.
- Përgatitja e mbulesës.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së basenit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përgatisë rezervuarin.
- të pastrojë rezervuarin nga lëvoret e drurit.
- të mbushë rezervuarin me trupa me anë të vinçit urë dhe cap.
- të mbushë me ujë rezervuarin pas vendosjes së trupave.
- të përgatitë mbulesën.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së basenit.

RM 5 Nxënësi ruan drurin e rrëzuar me metoda kimike.

Përmbajtja:

- Zgjedhja e mënyrës kimike më të efektshme për ruajtjen e drurit.
- Përcaktimi i lëndëve helmuese që do përdoren për insektet dhe kërpudhat sipas standardeve të caktuara më parë.
- Përcaktimi i dozave të nevojshme.
- Përgatitja e solucionit.
- Spërkatja e drurëve.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë përdorimit të substancave kimike.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të zgjedhë metodën më të efektshme për ruajtjen e drurit.
- të përcaktojë lëndët helmuese që do përdoren për insektet dhe kërpudhat sipas standardeve të caktuara më parë.
- të përcaktojë dozat e nevojshme.
- të bëjë përgatitjen e solucionit.
- të bëjë spërkatjen e drurëve.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë përdorimit të substancave kimike

---

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikant profesional në zonë pyjore dhe në sheshe depozitimi.
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete të për të mbrojtur drurët në pyll si dhe drurin e prerë dhe të depozituar në sheshe depozitimi.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për të mbrojtur drurët në pyll si dhe drurin e prerë dhe të depozituar në sheshe depozitimi fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me proceset e punës për të mbrojtur drurët në pyll si dhe drurin e prerë dhe të depozituar në sheshe depozitimi.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës për të mbrojtur drurët në pyll si dhe drurin e prerë dhe të depozituar në sheshe depozitimi.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Mjedise të praktikës për të ruajtur drurët në pyll si dhe drurin e prerë dhe të depozituar në sheshe depozitimi.
  - Komplet i veglave, veshjes, pajisjeve dhe materialeve të nevojshme për të ruajtur drurët në pyll si dhe drurin e prerë dhe të depozituar në sheshe depozitimi.
  - Preparate dhe solucione kimike për mbrojtjen e drurëve.
  - Manuale, udhëzues, etj.
-

5. Moduli “Punimet përgatitore për shfrytëzimin e pyjeve ”

Drejtimi: Pyje

Niveli: I

Klasa: 10

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	PUNIMET PËRGATITORE PËR SHFRYTEZIMIN E PYJEVE	M-25-351-09
------------------	--	--------------------

Qëllimi i modul Një modul që aftëson nxënësit për të kryer procese pune përgatitore për shfrytëzimin pyjor

Kohëzgjatja e modulit 36 orë mësimor

Niveli i parapëlqyer për pranim Nxënësit duhet të kenë përfunduar arsimin e detyruar

Rezultatet e të mësuarit(RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit

RM1

Nxënësi përgatit vendin e punës për rrëzimin e drurit. Përmbajtja

- Analizimi i parcelës ose nënparcelës.
- Vlerësimi i materialit të damkosur në terren.
- Parashikimi i lëvizjes së materialit drusor në parcelë.
- Përcaktimi i rradhës së shfrytëzimit të materialit.
- Interpretimi i skemës teknologjike të shfrytëzimit.
- Pastrimi i vendit të afrimit të materialit që do pritet.
- Pastrimi i rrugëve të largimit të materialit pas prerjes 120 gradë me drejtimin e rrëzimit
- Heqja e gurëve të lëvizshëm dhe degëve mbi sipërfaqe në drejtim të rrëzimit.
- Përzgjedhja e mjeteve të punës për rrëzimin e drurëve.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë lëvizjes në parcelë.

Instrumentet e vlerësimit:

-Vëzhgim me listë kontrolli

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të analizojë parcelën ose nënparcelën.
- të vlerësojë materialin e damkosur në terren.
- të parashikojë lëvizjet e materialit drusor në parcelë.
- të përcaktojë rradhën e shfrytëzimit të materialit.
- të interpretojë skemën teknologjike të shfrytëzimit.
- të pastrojë vendin e afrimit të materialit që do pritet.
- të heqë gurët e lëvizshëm dhe degët mbi sipërfaqe në drejtim të rrëzimit.
- të përzgjedhë mjetet e punës për rrëzimin e drurëve.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë lëvizjes në parcelë

RM 2 Nxënësi përgatit drurin për rrëzim

Përmbajtja

- Verifikimi i damkës.
- Përcaktimi i drejtimit të rrëzimit.
- Shënimi i bazës së kllapës (vija horizontale e kllapës)
- Përcaktimi i hapësirës së kllapës.
- Përcaktimi i prerjes së rrëzimit(ana e kundërt e kllapës)
- Përcaktimi i zonës së ndërmjetme (zona e sigurisë)
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së drurit për rrëzim.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të verifikojë damkën.
- të përcaktojë drejtimin e rrëzimit.
- të shënojë bazën e kllapës (vija horizontale e kllapës)
- të përcaktojë hapësirën e kllapës.
- të përcaktojë prerjen e rrëzimit(ana e kundërt e kllapës)
- të përcaktojë zonën e ndërmjetme (zona e sigurisë)
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë përgatitjes së drurit për rrëzim.

RM 3 Nxënësi rrëzon drurin me sharra dhe sëpata.

Përmbajtja

- Përgatitja e sharrës dhe e sëpatës
- Përzgjedhja e pykave, varesë, capinës.
- Prerja me sharrë e bazës së kllapës.
- Prerja me sëpatë e hapësirës së kllapës.
- Prerja e pjerrët me kënde më të mëdha se 40 gradë.
- Respektimi gjatë prerjes i brinjës me dy rrafshe pingule me drejtimin e rrëzimit.
- Prerja e drurit
- Vendosja e pykave.
- Rrëzimi i drurit.
- Rregullat e sigurisë teknik gjatë rrëzimit të drurit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë dhe përgatitë sharrën dhe sëpatën për punë
- të përzgjedhë pykat, maj, capinën.
- të presë me sharrë bazën e kllapës.
- të presë me sëpatë hapësirën e kllapës.
- të presë pjerrët me kënde më të mëdha se 40 gradë.
- të respektojë prerjen e brinjës me dy rrafshe pingule me drejtimin e rrëzimit.
- të bëjë prerjen e rrëzimit.
- të vendosë pykat.

- të rrëzojë drurin.
- të zbatojë rregullat e sigurisë gjatë rrëzimit të drurit.

RM 4 Nxënësi pastron degët nga trunгу

Përmbajtja

- Stabilizimi i drurit të rrëzuar.
- Vendosja në pozicionin për prerje .
- Prerja me sopatë e degëve rrafsh me trunгу.
- Rrotullimi i drurit me capinë 180 gradë.
- Prerja e degëve të pjesës së poshtme të trunгу.
- Prerja e nyjeve të trunгу.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë pastrimit të degëve.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të stabilizojë drurin e rrëzuar.
- të vendosë drurin e rrëzuar në pozicionin për prerje .
- të presë me sopatë degët rrafsh me trunгу.
- të rrotullojë drurin me capinë 180 gradë.
- të presë degët e pjesës së poshtme të trunгу.
- të presë nyjet e trunгу.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë pastrimit të degëve.

RM 5 Nxënësi pastron parcelën

Përmbajtja:

- Përgatitja e mjeteve për pastrim.
- Mbledhja e mbeturinave natyrale dhe artificiale.
- Grumbullimi i mbeturinave në togje ose gropa.
- Grumbullimi i mbeturinave në breza sipas izohipseve.
- Shpërndarja e mbeturinave në vendet e pjerrëta.
- Djegja e mbeturinave në muajt shtator –mars.
- Nxjerrja e mbeturinave jashtë parcelës.
- Pastrimi i veglave të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë pastrimit të parcelës

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përgatitë mjetet për pastrim.
- të mbledhë mbeturinat natyrale dhe artificiale.
- të grumbullojë mbeturinat në togje ose gropa.
- të grumbullojë mbeturinat në breza sipas izohipseve.
- të shpërndajë mbeturinat në vendet e pjerrëta.
- të djegë mbeturinat në muajt shtator –mars.
- të nxjerrë mbeturinat jashtë parcelës.
- të pastrojë veglat e punës.

- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë pastrimit të parcelës.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikant profesional në parcelën pranë shkollës ose në pyll.
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete të punimeve përgatitore për shfrytëzimin e pyjeve .
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete punësh përgatitore për shfrytëzimin e pyjeve fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me proceset e punës për punime përgatitore për shfrytëzimin e pyjeve .
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës përgatitore për shfrytëzimin e pyjeve .
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Mjediset të praktikës për punime përgatitore për shfrytëzimin e pyjeve .
  - Komplet i veglave, veshjes, pajisjeve dhe materialeve të nevojshme për punime përgatitore për shfrytëzimin e pyjeve .
  - Katalogje e manuale
-

6. Moduli “Proceset e matjeve të ndryshme në pyje”

Drejtimi: Pyje

Niveli: I

Klasa: 11

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	PROCESET E MATJEVE TE NDRYSHME NE PYJE	M-25-352-11
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të kryer matje të drurëve për inventarizimin e grumbullit pyjor.	
Kohëzgjatja e modulit	33 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësi duhet të ketë përfunduar modulet e kl. 10 të drejtimit “Pyje”, niveli I.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi zgjedh grumbullin pyjor që do inventarizojë.</p> <p>Përmbajtja</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zgjedhja e drurëve që do bëjë matjet. – Zbatimi i rregullave të matjes së drurëve. – Zgjedhja e instrumentave që i duhen për të bërë matjet. – Përgatitja e instrumentave për punë. – Shënimi i të dhënave në fletore. – Llogaritja e sasisë së lëndës drusore – Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli. <p>Kriteret e vlerësimit:</p> <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të zgjedhë drurët që do bëjë matjet. – të zbatojë rregullat e matjes së drurëve. – të zgjedhë instrumentat që i duhen për të bërë matjet. – të përgatitë instrumentat për punë. – të shënojë të dhënat në fletore. – të llogaritë saktë sasinë e lëndës drusore – të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit .	

RM 2 Nxënësi kryen matje me metrin shirit prej çeliku për matjen e drurit të rrëzuar .

Përmbajtja

- Zgjedhja e metrit shirit që do të përdorë.
- Matja me metër shirit e drurëve të rrëzuar .
- Zbatimi i rregullave të matjes duke shmangur gabimet
- Shënimi i të gjitha të dhënave në fletore
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të zgjedhë metrin shirit që do të përdorë.
- të matë saktë me metër shirit në dru .
- të zbatojë rregullat e matjes duke shmangur gabimet
- të shënojë të gjitha të dhënat në fletore
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit .

RM 3 Nxënësi kryen matjen e diametrit të drurit me diametër-matës.

Përmbajtja:

- Caktimi i drurëve të cilët do të maten.
- Caktimi i llojit të diametër matësit që do të përdorë.
- Zbatimi i rregullave të matjes së drurit me diametër-matës.
- Përdorimi i tabelave për hedhjen e të dhënave.
- Hedhja e të dhënave në tabelat përkatëse .
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të caktojë drurët të cilët do të maten.
- të caktojë llojin e diametër-matësit që do të përdorë.
- të zbatojë rregullat e matjes së drurit me diametër-matës.
- të kryejë matje të sakta të diametrit.
- të përdorë tabelat për hedhjen e të dhënave.
- të hedhë të dhënat në tabelat përkatëse
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit .

RM 4 Nxënësi kryen matje të lartësisë së drurit me hypsometër revolver (blumeleiss)

Përmbajtja

- Përcaktimi i drurëve që do t'u matet lartësia
- Vendosija e stadies rrëzë drurit.

- Përcaktimi i largësisë nga vrojtuesi deri tek druri.
- Përcaktimi i pjerësisë së sipërfaqes së parcelës.
- Realizimi i matjes së lartësisë drurit.
- Vendosja e rezultateve të matjeve në tabelat përkatëse.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë drurët që do t'u matet lartësia.
- të vendosë stadien rrëzë drurit.
- të përcaktojë largësinë nga vrojtuesi deri tek druri.
- të përcaktojë pjerrësinë e sipërfaqes së parcelës.
- të realizojë matjet e saktë të lartësisë së drurit.
- të vendosë rezultatet e matjeve në tabelat përkatëse.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit .

RM 5 Nxënësi stivos drutë e zjarrit për kubimin e tyre.

Përmbajtja

- Stivimi i drurëve të zjarrit sipas një figure të rregullt gjeometrike.
- Matja e drurëve me boshllëqe.
- Matja e drurëve pa boshllëqe.
- Përcaktimi i faktorëve të kubimit sipas metodës së diagonaleve, eksilometrike dhe hidrostatike.
- Shënimi i të dhënave të matjeve në fletore.
- Llogaritja e stivës së materialit në metër kub dhe mst.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të stivojë drurët e zjarrit sipas një figure të rregullt gjeometrike.
- të matë saktë drurët me boshllëqe.
- të matë saktë drurët pa boshllëqe.
- të përcaktojë faktorët e kubimit sipas metodës së diagonaleve, eksilometrike dhe hidrostatike.
- të shënojë të dhëna të matjeve në fletore.
- të llogaritë saktë stivën e materialit në metër kub dhe mst.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit .

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikant profesional në zonë pyjore dhe në sheshe depozitimi.
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete për të matur drurët në pyll si dhe drurin e prerë dhe të depozituar në sheshe depozitimi.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për të matur drurët në pyll si dhe drurin e prerë dhe të depozituar në sheshe depozitimi fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me proceset e punës për të matur drurët në pyll si dhe drurin e prerë dhe të depozituar në sheshe depozitimi.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës për të matur drurët në pyll si dhe drurin e prerë dhe të depozituar në sheshe depozitimi.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Mjediset të praktikës për të matur drurët në pyll si dhe drurin e prerë dhe të depozituar në sheshe depozitimi.
  - Komplet i veglave, veshjes, pajisjeve dhe materialeve të nevojshme për të matur drurët në pyll si dhe drurin e prerë dhe të depozituar në sheshe depozitimi.
  - Udhëzues, katalogë, manuale.
-

7. Moduli “Ndërtim gardhesh dhe gabionesh në sistemimet malore”

Drejtimi: Pyje

Niveli: I

Klasa: 11

<i>PERSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe kodi	NDERTIME GARDHESH DHE GABIONESH NE SISTEMIMET MALORE	M-25-353-10
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të kryer procese pune për ndërtim gardhesh dhe gabionash	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësi duhet të ketë përfunduar modulet e kl. 10 të drejtimit “Pyje”, niveli I.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi përgatit mjetet e punës për të ndërtuar gardhet. <i>Përmbajtja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Analiza e skicave. – Përcaktimi i rradhës së punës – Përzgjedhja e materialeve të punës. – Transportimi i materialeve, veglave të punës në vendin e punës. – Rregullat e sigurisë në punë. <p><i>Instrumentet e vlerësimit:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli. <p><i>Kriteret e vlerësimit:</i></p> <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të analizojë skicat – të përcaktojë rradhën e punës – të përzgjedhë materialet e punës – të kryejë transportimin e materialeve dhe veglave në vendin e punës – të zbatojë rregullat e sigurisë në punë <p>RM 2 Nxënësi kryen shkurtimin e hunjëve <i>Përmbajtja:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Matja e materialit (gjatësi, diameter). – Shkurtimi i materialit. – Mirëmbajtja e veglave të punës. – Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë prerjes së hunjëve. <p><i>Instrumentet e vlerësimit:</i></p>	

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të matë materialin (gjatësi, diameter).
- të shkutojë materialin.
- të mirëmbajë veglat e punës.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë prerjes së hunjëve.

RM 3 Nxënësi ndërton gardhin.

Përmbajtja:

- Matja e hunjëve.
- Përgatitja e hunjëve prej druri.
- Kontrolli i thellësisë së kanalit.
- Përcaktimi largësisë ndërmjet hunjëve.
- Përcaktimi largësisë ndërmjet gardheve.
- Ngulja e hunjëve.
- Lidhja e hunjëve.
- Mirëmbajtja e veglave të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë ndërtimit të gardhit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të matë hunjët.
- të përgatitë hunjët prej druri.
- të kontrollojë thellësitë e kanalit.
- të përcaktojë largësinë ndërmjet hunjëve.
- të përcaktojë largësinë ndërmjet gardheve.
- të bëjë nguljen e hunjëve.
- të bëjë lidhjen e hunjëve.
- të mirëmbajë veglat e punës.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë ndërtimit të gardhit.

RM 4 Nxënësi përgatit mjetet e punës për ndërtim gabionash.

Përmbajtja:

- Përgatitja e materialeve.
- Formimi i koshit prej rrjetës së telit.
- Grumbullimi i gurëve.
- Mbushja e koshit me gurë.
- Mbyllja e koshit me kapak.
- Mirëmbajtja e veglave të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë përgatitjes për ndërtim gabionash

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit:

Nxënësit duhet të jetë i aftë:

- të përgatitë materialet.
- të formojë koshin prej rrjetës së telit.
- të grumbullojë gurët.
- të mbushë koshin me gurë.
- të mbyllë koshin me kapak.
- të mirëmbajë veglat e punës.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë përgatitjes për ndërtim gabionash.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikant profesionalë në zonë pyjore
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete për të kryer punimet në sistemime malore .
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për të kryer punimet në sistemime malore fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me proceset e punës për të kryer punimet në sistemime malore .
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës për të kryer punimet në sistemime malore .
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Mjedise të praktikës për të kryer punimet në sistemime malore .
  - Komplet i veglave, veshjes, pajisjeve dhe materialeve të nevojshme për të kryer punimet në sistemime malore .
  - Udhëzues, katalogë, manuale, etj.
-

8. Moduli “Punimet në mirëmbajtjen e rrugëve pyjore”

Drejtimi : Pyjore

Niveli : I

Klasa : 11

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	PUNIMET NE MIREMBAJTJEN E RRUGEVE PYJORE	M-25-354-10
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të kryer procese pune për mirëmbajtjen e rrugëve pyjore.	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të ketë përfunduar modulet e kl. 10 të drejtimit “Pyje”, niveli I.	
Rezultatet e te mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi përgatit vendin e punës për riparimin e rrugëve automobilistike pyjore. Përmbajtja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Analiza e vizatimeve dhe skicave. – Përcaktimi i rradhës së punës – Përzgjedhja e materialeve. – Transportimi i materialeve dhe veglave në vendin e punës. – Rregullat e sigurisë në punë <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli. <p>Kriteret e vlerësimit. Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të analizojë vizatimet dhe skicat. – të përcaktojë rradhën e punës – të përzgjedhë materialet. – të transportojë materialet dhe veglat në vendin e punës – të zbatojë rregullat e sigurisë në punë <p>RM 2 Nxënësi kryen procese pune në rrugë për mbushjen e gropave të rrugës. Përmbajtja:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Shënimi i vendeve të dëmtuara në rrugë. – Gërmimi dhe pastrimi i gropave që do mbushen. – Mbushja e gropave me çakull ose ballast. – Ngjeshja e materialit të hedhur (me tokmak). – Kontrolli mbushjes dhe i ngjeshjes.	

- Mrëmbajtja e mjeteve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mirëmbajtjes së mjedisit gjatë mbushjes së gropave të rrugës.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të shënojë vendet e dëmtuara.
- të gërmojë dhe të pastrojë gropat që do mbushen.
- të mbushë gropat me cakull ose ballast.
- të ngjeshë materialin e hedhur(me tokmak).
- të kontrollojë mbushjen dhe ngjeshjen.
- të mirëmbajë vendet e punës.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mirëmbajtjes së mjedisit gjatë mbushjes së gropave të rrugës

RM 3 Nxënësi kryen procese pune me mjete të thjeshta për riparimin e rrugëve dhe veprave të tjera.

Përmbajtja:

- Përgatitja e mjeteve për punë.
- Transportimi i materialeve pranë gropës që do mbushet
- Mbushja e gropës me materialin e zgjedhur.
- Lagia e gropes.
- Ngjeshja e materialit.
- Kontrolli i ngjeshjes dhe nivelimit.
- Mirëmbajtja e mjeteve të punës.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë riparimit të rrugëve dhe veprave të tjera.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përgatitë mjetet për punë.
- të transportojë materialet pranë gropës që do mbushet
- të mbushë gropën me materialin e zgjedhur.
- të lagë gropen.
- të ngjeshë materialin.
- të kontrollojë ngjeshjen dhe nivelimin.
- të mirëmbajë mjetet e punës.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë riparimit të rrugëve dhe veprave të tjera.

RM 4 Nxënësi kryen procese pune për pastrimin e kanaleve dhe tombinove.

Përmbajtja:

- Përgatitja e veglave të punës.
- Pastrimi me dorë nga gurët e rënë në kanal.
- Pastrimi me lopatë nga dherat që kanë rënë në kanal.

- Pastrimi i pusetave nga materialet e ndryshme.
- Pastrimi i tombinove me shufra hekuri.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë pastrimit të kanaleve dhe tombinove.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit.

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përgatitë veglat e punës.
- të pastrojë me dorë gurët e rënë në kanal.
- të pastrojë me lopatë dherat që kanë rënë në kanal.
- të pastrojë pusetat nga materialet e ndryshme.
- të pastrojë tombinot me shufra hekuri.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë pastrimit të kanaleve dhe tombinove.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikant profesionalë në zonë pyjore
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete për mirëmbajtjen e rrugëve pyjore.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për mirëmbajtjen e rrugëve pyjore fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me proceset e punës për mirëmbajtjen e rrugëve pyjore.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës për mirëmbajtjen e rrugëve pyjore..
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Mjedise të praktikës për mirëmbajtjen e rrugëve pyjore..
  - Komplet i veglave, veshjes, pajisjeve dhe materialeve të nevojshme për mirëmbajtjen e rrugëve pyjore.
  - Udhëzues, katalogë, manuale, etj.
-

9. Moduli “Transporti i materialit drusor me krahë dhe kafshë”

Drejtimi: Pyje

Niveli: I

Klasa: 11

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	TRANSPORTI I MATERIALIT DRUSOR ME KRAHE DHE KAFSHE	M-25-355-11
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të kryer transportimin e materialit drusor në pyje, me krah dhe me kafshë.	
Kohëzgjatja e modulit	33 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të ketë përfunduar modulet e kl. 10 të drejtimit “Pyje”, niveli I.	

Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit

RM 1 Nxënësi përgatit materialin për transport me krahë.

Përmbajtja

- Vëzhgimi i materialit të prerë.
- Vlerësimi i materialit sipas llojit të drurit.
- Parashikimi i lëvizjes së materialit me krahë.
- Përcaktimi i rradhës së formimit të stivave me materialin në parcelë.
- Afrimi i materialit për stivim.
- Grumbullimi i materialit drunor në formë paketash.
- Përcaktimi i mënyrës së lëvizjes së materialit.
- Rregullat e sigurisë teknik dhe mrojtjes së mjedisit .

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të vëzhgojë materialin e prerë.
- të vlerësojë materialin sipas asortimentit.
- të parashikojë lëvizjen e materialit me krahë.
- të përcaktojë rradhën e formimit të stivave me materialin në parcelë.
- të afrojë materialin për stivim.
- të grumbullojë materialin drunor në formë paketash.
- të përcaktojë mënyrën e lëvizjes së materialit.
- të zbatojnë rregullat e sigurisë në punë dhe mbrojtjes së mjedisit

RM 2 Nxënësi lëviz drurin nga parcela (transporton)

Përmbajtja

- Hapja e rrugës së lëvizjes me rrokullisje.
- Vendosja e shtyllave në tokë në formë rruge për lëvizje.

- Përzgjedhja e capinave për lëvizjen e materialit të prodhuar.
- Shoqërimi gjatë rrugës i ngarkesës.
- Depozitimi i materialit në sheshet e depozitimit të ndarë në stiva sipas asortimenteve.
- Ruajtja e materialit nga dëmtimet.
- Vendosja e trupave në sheshin e depozitimit.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtja e filizerisë dhe mjedisit gjatë transportit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të hapë rrugën e lëvizjes me rrokullisje.
- të vendosë shtyllat në tokë në formë rruge për lëvizje.
- të përzgjedhë capinat për lëvizjen e materialit të prodhuar.
- të shoqërojë gjatë rrugës ngarkesës.
- të depozitojë materialin në sheshet e depozitimit të ndarë në stiva sipas asortimenteve.
- të ruajë materialin nga dëmtimet.
- të vendosë trupat në sheshin e depozitimit.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtja e filizerisë dhe mjedisit gjatë transportit.

RM 3 Nxënësi transporton me kafshë materialin e imët nga parcela.

Përmbajtja:

- Vëzhgimi i materialit për lëvizje.
- Ndarja e asortimenteve në ngarkesa të vogla me kafshë pune.
- Hapja dhe pastrimi i rrugës për kalimin e kafshëve.
- Ngarkimi i materialit të imët në kafshë.
- Shoqërimi i kafshëve deri në pikën e depozitimit.
- Shkarkimi i ngarkesës nga kafsha.
- Depozitimi i materialit në stivë.
- Organizimi i punës për përdorimin e dy ose më shumë kafshëve.
- Rregullat e sigurisë teknik dhe mbrojtjes së mjedisit

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- Të vëzhgojë materialin për lëvizje.
- Të ndajë asortimentet në ngarkesa të vogla me kafshë pune.
- Të hapë dhe pastrojë rrugën për kalimin e kafshëve.
- të ngarkojë materialin e imët në kafshë.
- të shoqërojë kafshët deri në pikën e depozitimit.
- të shkarkojë nga kafsha ngarkesën.
- të depozitojë materialin në stivë.

- të organizojë punën për përdorimin e dy ose më shumë kafshëve.
- të zbatojë rregullat e sigurisë dhe mbrojtjes së mjedisit.

RM 4 Nxënësi përdor mjete ngarkuese të tërhequra me kafshë.

Përmbajtja:

- Përgatitja e mjeteve ngarkuese.
- Përgatitja e materialit që do tërhiqet nga kafsha.
- Përgatitja e pajisjeve lidhëse të materialit.
- Përdorimi i slitave për uljen e materialit.
- Përdorimi i zvarritësit për lëvizjen e materialit.
- Ruajtja e filizërisë gjatë transportit.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë përdorimit të mjeteve ngarkuese .

Instrumentat e vlerësimit

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përgatitë mjetet ngarkuese.
- të përgatitë materialin që do tërhiqet nga kafsha.
- të përgatitë pajisjet lidhëse të materialit.
- të përdorë slitat për uljen e materialit.
- të përdorë zvarritësit për lëvizjen e materialit.
- të ruajë filizërinë gjatë transportit.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë përdorimit të mjeteve ngarkuese .

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikant profesionalë në zonë pyjore
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete për të kryer procese pune në transportin pyjor .
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për të kryer procese pune në transportin pyjor fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me proceset e punës për të kryer procese pune në transportin pyjor .
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës në transportin pyjor .
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Mjedise të praktikës për procese pune në transportin pyjor
  - Komplet i veglave, veshjes, pajisjeve dhe materialeve të nevojshme për transport pyjore.
  - Kafshë dhe mjete ngarkuese
-

10. Moduli “Punimet në pyjet e degraduara të lisit”

Drejtimi: Pyje

Niveli: I

Klasa: 11

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	PUNIMET NË PYJET E DEGRADUARA TË LISIT	M-25-356-11
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të kryer procese pune në pyjet e degraduara të lisit.	
Kohëzgjatja e modulit	34 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të ketë përfunduar modulet e kl. 10 të drejtimit “Pyje”, niveli I.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi organizon punën për ricungimin e lisit.</p> <p>Përmbajtja</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgimi i grumbullit pyjor. – Përcaktimi i përbërjes së tij. – Përzgjedhja e mjeteve të punës për prerjen e drurëve. – Përgatitja e mjeteve të punës për prerje. – Pastrimi i terrenit nga gurët e ferrat. – Rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli. <p>Kriteret e vlerësimit</p> <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të vëzhgojë grumbullin pyjor. – të përcaktojë përbërjen e tij. – të përzgjedhë mjetet e punës për prerjen e drurëve. – të përgatitë mjetet e punës për prerje. – të pastrojë terrenin nga gurët e ferrat. – të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit. <p>RM 2 Nxënësi kryen prerjet e ricungimit.</p> <p>Përmbajtja</p> <ul style="list-style-type: none"> – Përcaktimi i drejtimit të prerjes. – Prerja rrafsh e drurëve sipas kushteve teknike. – Vlerësimi i materialit drusor që del nga ricungimi. – Pastrimi i parcelave nga mbeturinat. – Sigurimi i mbrojtjes së parcelës nga kullotja e dëmtimet	

mekanike.

- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së punimeve.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli..

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë

- të përcaktojë drejtimin e prerjes.
- të presë rrafsh drurët sipas kushteve teknike.
- të vlerësojë materialin drusor që del nga ricungimi.
- të pastrojë parcelat nga mbeturinat.
- të sigurojë mbrojtjen e parcelës nga kullotja e dëmtimet mekanike.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe ruajtjes së mjedisit gjatë kryerjes së punimeve.

RM 3 Nxënësi kryen shërbime në ripërtëritjen llastarore.

Përmbajtja

- Seleksionimi i llastarëve në çdo cung.
- Zëvendësimi i cungjeve të kalbur e të tharë me ripërtëritje artificiale.
- Prerja e shkurreve që konkurojnë rritjen e llastarëve.
- Zbatimi i prerjeve kulture për çdo faze zhvillimi.
- Rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të seleksionojë llastarët në çdo cung.
- të zëvendësojë cungjet e kalbur e të tharë me ripërtëritje artificiale.
- të presë shkurret që konkurojnë rritjen e llastarëve.
- të zbatojë prerje kulture për çdo faze zhvillimi.
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikant profesionalë në zonë pyjore
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete pune për të kryer procese pune në pyjet e degraduara të lisit.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për të kryer procese pune në pyjet e degraduara të lisit fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me proceset e punës për të kryer procese pune në pyjet e degraduara të lisit.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës për të kryer procese pune në pyjet e

	<p>degruara të lisit.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kritereve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.
<p>Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit</p>	<p>Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mjedise të praktikës për të kryer procese pune në transportin pyjor . - Kompleti i veglave, veshjes, pajisjeve dhe materialeve të nevojshme për mirëmbajtjen e rrugëve pyjore. - Udhëzues, katalogë, manuale.

11. Moduli “Grumbullimi dhe përpunimi i prodhimeve bimore jo-drusore”

Drejtimi: Pyje

Niveli: I

Klasa: 11

<i>PERSHKRUESI I MODULIT</i>		
Titulli dhe kodi	GRUMBULLIMI DHE PERPUNIMI I PRODHIMEVE BIMORE JODRUSORE	M-25-363-09
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të kryer procese pune në grumbullimin dhe përpunimin e prodhimeve bimore jodrusore	
Kohëzgjatja e modulit	33 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të ketë përfunduar modulet e kl. 10 të drejtimit “Pyje”, niveli I.	

Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbytja dhe procedurat e vlerësimit

RM 1 Nxënësi grumbullon dhe përpunon bimët mjeksore dhe industriale.

Përmbytja

- Përcaktimi i parcelave ku do të grumbullohen bimët.
- Përcaktimi i llojeve të bimëve që do grumbullohen dhe do përpunohen.
- Përgatitja e mjeteve që do përdoren për mledhjen e bimëve dhe përpunimin e tyre.
- Përcaktimi për çdo lloj bimor i kohës në të cilën ato do mblidhen.
- Vjelja dhe grumbullimi i gjetheve ose luleve.
- Përgatitja e vendit të tharjes.
- Tharja e gjetheve dhe luleve.
- Përpunimi i tyre në varësi të llojës së bimës.
- Rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë parcelat ku do të grumbullohen bimët.
- të përcaktojë llojet bimëve që do grumbullohen dhe do përpunohen.
- të përgatitë mjetet që do përdoren për mledhjen e bimeve dhe përpunimin e tyre.
- të përcaktojë për çdo lloj bimor kohën në të cilën ato do mblidhen.
- të vjelë dhe të grumbullojë gjethet ose lulet
- të përgatitë vendin e tharjes.
- të thajë gjethet dhe lulet.

-
- të përpunojë ato në varësi të llojës së bimës
  - të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit

RM 2 Nxënësi grumbullon dhe përpunon frutat dhe farat me interes industrial.

Përmbajtja

- Përcaktimi i sipërfaqeve pyjore ku do punohet.
- Përcaktimi i llojeve të farave dhe të frutave që do grumbullohen.
- Zgjedhja e kohës së grumbullimit.
- Ndarja e farave për fidanishten dhe për pyllëzim.
- Grumbullimi i frutave për ngrënie.
- Grumbullimi i frutave për t'u përpunuar (reçel, marmalatë, etj)
- Grumbullimi dhe përpunimi i farave për nxjerje vaji, për esenca të ndryshme etj.
- Grumbullimi dhe përpunimi i kokrave të dëllinjës të zezë, të kuqe, boronicës, etj.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë sipërfaqet pyjore ku do punohet.
- të përcaktojë lojet e farave dhe të frutave që do grumbullohen.
- të zgjedhë kohën e grumbullimit.
- të kryejë ndarjen e farave për fidanishten dhe për pyllëzim.
- të grumbullojë frutat për ngrënie.
- të grumbullojë frutat për t'i përpunuar, si reçel, marmalatë, etj.
- të grumbullojë dhe të përpunojë farat për nxjerje vaji, për esenca të ndryshme, etj.
- të grumbullojë dhe të përpunojë kokrat e dëllinjës të zezë, të kuqe, boronicën etj.
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit

RM 3 Nxënësi grumbullon dhe përpunon kërpudhat e ngrënshme (Boletus, Psalliota, Lactarius, etj)

Përmbajtja

- Përcaktimi i sipërfaqeve pyjore ku do të punohet.
- Zgjedhja e kërpudhave të ngrënshme.
- Zgjedhja e mënyrës së grumbullimit të kërpudhave.
- Prerja ose shkujja e kërpudhave.
- Futja e kërpudhave në kosha.
- Pastrimi i kërpudhave nga mbeturinat.
- Prerja e kërpudhave në feta.
- Tharja e kërpudhave ose konservimi i tyre.

- Rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë sipërfaqet pyjore ku do të punohet.
- të zgjedhë kërpudhat e ngrënshme.
- të zgjedhë mënyrën e grumbullimit të kërpudhave.
- të presë ose të shkulë kërpudhat.
- të futë kërpudhat në kosha.
- të pastrojë kërpudhat nga mbeturinat.
- të presë kërpudhat në feta.
- të kryejë tharjen e kërpudhave ose konservimin e tyre.
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit

---

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikat profesionale në parcele dhe sipërfaqe pyjore
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete pune në grumbullimin dhe përpunimin e prodhimeve jo drusore
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune në grumbullimin dhe përpunimin e prodhimeve jo drusore
- fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me proceset e punës në grumbullimin dhe përpunimin e prodhimeve jo drusore
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës në grumbullimin dhe përpunimin e prodhimeve jo drusore
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Mjedise të praktikës për të kryer procese pune në grumbullimin dhe përpunimin e prodhimeve jo drusore
  - Komplet i veglave, veshjes, pajisjeve dhe materialeve të nevojshme për procese pune në grumbullimin dhe përpunimin e prodhimeve jo drusore
  - Udhëzuesa, katalogë, etj.
-

12. Moduli “Kultivimi i bimëve eterovajore”

Drejtimi: Pyje

Niveli: I

Klasa: 11

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	KULTIVIMI I BIMËVE ETEROVAJORE	M-25-358-11
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të kryer punime për kultivimin e bimëve eterovajore.	
Kohëzgjatja e modulit	33 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të ketë përfunduar modulet e kl. 10 të drejtimit “Pyje”, niveli I.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi përgatit tokën për mbjelljen e bimëve eterovajore. Përmbajtja</p> <ul style="list-style-type: none"> – Pastrimi i terrenit nga shkurret, ferrat e gurët. – Punimi qelizëm i tokës. – Ndarja e parcelave . – Hapja e rrugëve ndërmjet parcelave – Caktimi i drejtimit të rreshtave në parcelë. – Rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli. <p>Kriteret e vlerësimit Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të pastrojë terrenin nga shkurret , ferrat e gurët. – të punojë qelizëm tokën. – të ndajë parcelat . – të hapë rrugët ndërmjet parcelave – të caktojë drejtimin e duhur të rreshtave në parcelë – të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit. <p>RM 2 Nxënësi kryen mbjelljen me farë të bimëve eterovajore. Përmbajtja</p> <ul style="list-style-type: none"> – Punimi i tokës. – Nivelimi i tokës. – Mbjellja e farës me shpërndarje. – Mbulimi i farës me disk ose lesë. – Rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit. <p>Instrumentet e vlerësimit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vëzhgim me listë kontrollit. <p>Kriteret e vlerësimit</p>	

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të punojë tokën.
- të nivelojë saktë tokën.
- të mbjellë farën me shpërndarje.
- të mbulojë farën me disk ose lesë
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit.

RM 3 Nxënësi kryen mbjelljen e bimëve eterovajore me fidanë
Përmbajtja

- Përgatitja e fidanave në farishtore.
- Shërbimet në farishtore.
- Mbjellja e fidanit në parcelë.
- Rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrollit.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përgatitë fidanat në farishtore.
- të kryejë shërbime në farishtore.
- të mbjellë fidanët në parcelë.
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit.

RM 4 Nxënësi kryen mbjelljen e bimëve eterovajore me rizoma.
Përmbajtja

- Hapja e vijave me shatë.
- Vendosja e rizomave në tokë.
- Ngjeshja e tokës pas mbjelljes.
- Rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrollit.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të hapë vijat me shatë.
- të vendosë rizomat në tokë.
- të ngjeshë tokën pas mbjelljes
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit.

RM 5 Nxënësi kryen mbjelljen me kalema.
Përmbajtja

- Përgatitja e kalemave.
- Përgatitja e kunjave
- Mbjellja e kalemave
- Lidhja e kalemave me kunjë.
- Rregullat e sigurisë në punë.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrollit.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përgatitë kalemata.
- të përgatitë kunjat
- të mbjellë kalemata
- të lidhë kalemata me kunjat
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë.

RM 6 Nxënësi kryen shërbime pas mbjelljes së bimëve eterovajore.

Përmbajtja

- Prashitja e tokës.
- Vaditja e bimëve eterovajore.
- Plehërimi me pleh organik i tokës.
- Plehërimi me pleh kimik i tokës.
- Rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrollit.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të prashitë tokën.
- të vaditë bimët eterovajore.
- të kryejë plehërimin me pleh organik të tokës.
- të kryejë plehërimin me pleh kimik të tokës.
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit.

RM 7 Nxënësi vjel bimët eterovajore.

Përmbajtja

- Prerja e degëve të lulëzuara.
- Tharja në hangare.
- Manipulimi i bimëve eterovajore.
- Rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrollit.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të presë degët e lulëzuara.
- të kryejë tharjen në hangare
- të kryejë manipulimin e bimëve eterovajore
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikatat profesionale në parcelën pranë shkollës, në ferma bujqësore.
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete të proceseve të punës në kultivimin e bimëve eterovajore.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për mbjelljen e farave në fidanishte fillimisht në mënyrë të

---

mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur.

- Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me proceset e punës në kultivimin e bimëve eterovajore.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës në kultivimin e bimëve eterovajore.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:

- Parcelë për kryerjen e praktikës
  - Vegla te thjeshta të dorës si: kazma, bel, shat, cfurqe, krehëra etj
  - Tezga.
  - Karroca dore.
  - Uniforma e punës
  - Katalogje
  - Manuale bujqësore e blegtorale
-

X. Përshkruesit e moduleve të praktikës profesionale me zgjedhje të detyruar

1. Moduli “Krasitja e drurëve dekorativë”

Drejtimi: Pyje

Niveli: I

Klasa: 10

<i>PERSHKRUESI I MODULIT</i>	
Titulli dhe kodi	KRASITJA E DRUREVE DEKORATIVE M-25-359-09
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të kryer punime për krasitjen e drurëve dekorative
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të ketë përfunduar arsimin e detyruar
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi krasit bimët në fidanishte <i>Përmbajtja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Analiza e fidanishtes – Përcaktimi i rradhës së punës. – Përzgjedhja e materialit për krasitje – Përgatitja e veglave të punës – Krasitja e fidanëve në fidanishte. – Rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit. <p><i>Instrumentet e vlerësimit:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli. <p><i>Kriteret e vlerësimit</i></p> <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të analizojë skicat – të përcaktojë rradhën e punës. – të përzgjedhë materialin për krasitje – të përgatitë veglat e punës – të krasitë fidanët në fidanishte. – të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit. <p>RM 2 Nxënësi krasit drurët gjetherënës <i>Përmbajtja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Analiza e parcelës me drurë gjetherënës – Zgjedhja e drurëve për krasitje – Zgjedhja e tipit të kurorës

- Përgatitja e veglave të punës
- Krasitja e drurëve
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë krasitjes së drurëve gjetherërenës

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të analizojë parcelën me drurë gjetherërenës
- të zgjedhë drurët për krasitje
- të zgjedhë tipin e kurorës
- të përgatitë veglat e punës
- të krasitë drurët
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë krasitjes së drurëve gjetherërenës

RM 3 Nxënësi krasit bimët që gjelbërojnë rrugën

Përmbajtja

- Analiza e bimëve që gjelbërojnë rrugën
- Zgjedhja e veglave të punës
- Krasitja e bimëve që gjelbërojnë rrugën.
- Rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të analizojë drejt bimët që gjelbërojnë rrugën.
- të zgjedhë veglat e punës
- të krasisë bimët
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikat profesionale në fidanishte .
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete pune për të kryer procese pune për krasitjen e drurëve dekorative
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për të kryer procese pune për krasitjen e drurëve dekorative
- fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me proceset e punës për të kryer procese pune për krasitjen e drurëve dekorative
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës për krasitjen e drurëve dekorative
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

**Kushtet e
e domosdoshme
për realizimin e
modulit**

Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:

- Mjedise të praktikës për të kryer procese pune për krasitjen e drurëve dekorative
- Kompleti i veglave, veshjes, pajisjeve dhe materialeve të nevojshme për krasitjen e drurëve dekorative
- Katalogë, manuale, etj.

---

2. Moduli “Përcaktimi morfologjik i tokave”

Drejtimi: Pyje

Niveli: I

Klasa: 10

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	PERCAKTIMI MORFOLOGJIK I TOKAVE	M-25-360-09
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të hapur profilin dhe për të përcaktuar morfologjinë e tokave	
Kohëzgjatja e modulit	36 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të kenë përfunduar arsimin e detyruar	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi hap profilin e tokës <i>Përmbajtja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Analiza e skicave për profile të ndryshme tokash. – Përcaktimi i rradhës së punës. – Përzgjedhja e veglave dhe mjeteve të punës. – Transporti i veglave dhe mjeteve në vendin e punës. – Zgjedhja e vendit për hapjen e profilit të tokës. – Hapja e profilit të tokës. – Rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit. <p><i>Instrumentet e vlerësimit:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli. <p><i>Kriteret e vlerësimit</i></p> <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të analizojë skicat për profile të ndryshme tokash. – të përcaktojë rradhën e punës. – të përzgjedhë veglat dhe mjetet e punës. – të transportojë veglat dhe mjetet në vendin e punës. – të zgjedhë vendin për hapjen e profilit të tokës. – të hapë profilin e tokës. – të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit. <p>RM 2 Nxënësi hap horizontet e tokës <i>Përmbajtja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Përcaktimi i kriterëve për ndarjen e horizonteve. – Përcaktimi i horizonteve. – Ndarja dhe hapja e horizonteve. – Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë hapjes së horizonteve.	

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrollit.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë kriteret për ndarjen e horizonteve.
- të përcaktojë horizontet.
- të ndajë dhe hapë horizontet.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë hapjes së horizonteve.

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikat profesionale në parcela
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete pune për të hapur profilin dhe për të përcaktuar morfologjinë e tokave
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për të hapur profilin dhe për të përcaktuar morfologjinë e tokave fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me proceset e punës për të kryer procese pune për të hapur profilin dhe për të përcaktuar morfologjinë e tokave
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës për të hapur profilin dhe për të përcaktuar morfologjinë e tokave
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Mjedise të praktikës për të kryer procese pune për të hapur profilin dhe për të përcaktuar morfologjinë e tokave
  - Komplet i veglave, veshjes, pajisjeve dhe materialeve të nevojshme për të hapur profilin dhe për të përcaktuar morfologjinë e tokave.
  - Katalogë, manuale, udhëzues, etj.
-

3. Moduli “Trajtimi i shelgjishteve për prodhim thupre”

Drejtimi: Pyje

Niveli: I

Klasa: 11

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kod	TRAJTIMI I SHELGIJISHTEVE PËR PRODHIM THUPRE	M-25-361-09
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të kryer procese pune shelgjishte për prodhim thupre.	
Kohëzgjatja e modulit	34 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të ketë përfunduar modulet e kl. 10 të drejtimit “Pyje”, niveli I.	

Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit

RM 1 Nxënësi përgatit kalemat e shelgut për mbjellje.

Përmbajtja

- Përzgjedhja e thuprës për përgatitje kalemash.
- Përzgjedhja e mjeteve të punës për prerje.
- Trajtimi i thuprës para prerjes së kalemave.
- Prerja e kalemave sipas standardit.
- Zbatimi i rregullave të sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë prerjes së kalemave.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përzgjedhë thuprën për përgatitje kalemash.
- të përzgjedhë mjetet e punës për prerje.
- të trajtojë thuprën para prerjes së kalemave.
- të presë kalemat sipas standardit.
- të zbatojë rregullat e sigurimit teknik dhe mbrojtjes së mjedisit gjatë prerjes së kalemave.

RM 2 Nxënësi përgatit tokën për mbjelljen e kalemave të shelgut.

Përmbajtja

- Punimi qelizëm i tokës.
- Përcaktimi i skemës së mbjelljes.
- Përcaktimi i mënyrës së mbjelljes.
- Mbjellja e kalemave të shelgut.
- Rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të kryejë punimin qelizëm i tokës.
- të përcaktojë skemën e mbjelljes.
- të përcaktojë mënyrën e mbjelljes.
- të mbjellë kalemën e shëlgut.
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit.

RM 3 Nxënësi kryen shërbime në shëlgjishte.

Përmbajtja

- Tharja e barit.
- Prashitja e tokës.
- Plehërimi i tokës.
- Zëvendësimi i kalemave të tharë me kalema të rinj.
- Rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrollit.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të thajë barin
- të prashitë tokën.
- të kryejë plehërimin e tokës.
- të kryejë zëvendësimin e kalemave të tharë me kalema të rinj.
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit.

RM 4 Nxënësi shfrytëzon shëlgun e kultivuar.

Përmbajtja

- Vjelja e thuprave të shëlgut.
- Lidhja e thuprave të shëlgut në tufa.
- Sistemimi dhe tharja e thuprave të shëlgut.
- Rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrollit.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të vjelë thuprat e shëlgut.
- të lidhë thuprat në tufa.
- të bëjë sistemimin dhe tharjen e thuprave të shëlgut
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit

---

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikën profesionale në shëlgjishte
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete pune shëlgjishte për prodhim thupre.

-
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune shelgjishte për prodhim thupre fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me proceset e punës shelgjishte për prodhim thupre.
  - Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës shelgjishte për prodhim thupre.
  - Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Mjedise të praktikës për të kryer procese pune shelgjishte për prodhim thupre.
  - Kompleti i veglave, veshjes, pajisjeve dhe materialeve të nevojshme për procese pune në shelgjishte për prodhim thupre.
  - Udhëzuesa, katalogje, etj.
-

4. Moduli “Punime për krijimin e lulishteve të vogla”

Drejtimi: Pyje

Niveli: I

Klasa: 11

PERSHKRUESI I MODULIT

Titulli dhe kodi	PUNIME PER KRIJIMIN E LULISHTEVE TE VOGLA	M-25-362-11
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të krijuar lulishte të thjeshta dhe të vogla.	
Kohëzgjatja e modulit	34 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të ketë përfunduar modulet e kl. 10 të drejtimit “Pyje”, niveli I.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi ndërton borduret kufizuese të lulishtes. <i>Përmbajtja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Analiza e skicave të lulishteve. – Përcaktimi i rradhës së punës. – Përzgjedhja e veglave matëse e kontrolluese. – Transporti i materialeve në vendin e punës. – Vendosja e materialit kufizues. <p><i>Instrumentet e vlerësimit:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli. <p><i>Kriteret e vlerësimit</i></p> <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të analizojë skicat. – të përcaktojë rradhën e punës. – të përzgjedhë veglat matëse e kontrolluese. – të kryejë transportin e materialeve në vendin e punës. – të vendosë materialin kufizues <p>RM 2 Nxënësi punon tokën për lulishten. <i>Përmbajtja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Mbushja me dhe e bordureve. – Nivelimi i bordureve. – Nivelimi i rrugëve të lulishtes. – Shpërndarja e plehrave kimikë. – Punimi i tokës në lulishte. – Rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit <p><i>Instrumentet e vlerësimit:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli. <p><i>Kriteret e vlerësimit</i></p> <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p>	

- të mbushë me dhe borduret.
- të nivelojë bordurat.
- të nivelojë rrugët e lulishtes.
- të shpërndajë plehrat kimikë.
- të punojë tokën.
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit

RM 3 Nxënësi mbjell fidanat dekorativë në lulishte

Përmbajtja

- Piketimi i vendit për mbjellje sipas skicës.
- Hapja e gropave sipas parametrave.
- Hedhja e plehut në çdo gropë.
- Përzierja e plehut në gropë.
- Vendosja fidanëve në gropë.
- Mbushja e gropave.
- Ujitja e bimëve të mbjella në lulishte.
- Rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të piketojë vendin për mbjellje sipas skicës.
- të hapë gropën sipas parametrave.
- të hedhë plehun në çdo gropë.
- të kryejë përzierjen e plehut në gropë.
- të vendosë fidanët në gropë.
- të mbushë gropat.
- të ujitë bimët e mbjella në lulishte.
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit

RM 4 Nxënësi mbjell barin për tapet në lulishte.

Përmbajtja

- Nivelimi i tokës në lulishte.
- Pastrimi i tokës nga gurët dhe barërat.
- Shkriftimi i tokës.
- Shpërndarja e farës.
- Mbulimi i farës.
- Ngjeshja e tokës.
- Rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të nivelojë tokën.
- të pastrojë tokën nga gurët dhe barërat.
- të kryejë shkriftimin e tokës.
- të shpërndajë farën.

- të mbulojë farën.
- të kryejë ngjeshjen e tokës.
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit

---

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikat profesionale në parcele
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete pune për të krijuar lulishte të thjeshta dhe të vogla.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për të krijuar lulishte të thjeshta dhe të vogla fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me proceset e punës për të krijuar lulishte të thjeshta dhe të vogla.
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës për të krijuar lulishte të thjeshta dhe të vogla.
- Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Mjedise të praktikës për të kryer procese pune për të krijuar lulishte të thjeshta dhe të vogla.
  - Kompleti i veglave, veshjes, pajisjeve dhe materialeve të nevojshme për procese pune për të krijuar lulishte të thjeshta dhe të vogla.
  - Udhëzuesa, katalogë, etj.
-

5. Moduli “Punime në rritjen artificiale të shpendëve”

Drejtimi: Pyje

Niveli: I

Klasa: 11

Titulli dhe kodi	PUNIME NE RITJEN ARTIFICIALE TE SHPENDEVE	M-25-357-11
Qëllimi i modulit	Një modul që aftëson nxënësit për të kryer punime në rritjen artificiale të shpendve.	
Kohëzgjatja e modulit	34 orë mësimore	
Niveli i parapëlqyer për pranim	Nxënësit duhet të ketë përfunduar modulet e kl. 10 të drejtimit “Pyje”, niveli I.	
Rezultatet e të mësuarit (RM), përmbajtja dhe procedurat e vlerësimit	<p>RM 1 Nxënësi shërben në rezervat të shpendëve. <i>Përmbajtja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Analiza e terrenit. – Përcaktimi i rradhës së punës. – Ndërtimi i grupeve të punës. – Ndarja e femrave nga mashkulli. – Izolimi i shpendëve të sëmurë. – Dizinfektimi i mjedisit. – Djegia e tokës me benzinë. – Rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit. <p><i>Instrumentet e vlerësimit:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Vëzhgim me listë kontrolli. <p><i>Kriteret e vlerësimit</i></p> <p>Nxënësi duhet të jetë i aftë:</p> <ul style="list-style-type: none"> – të analizojë terrenin – të përcaktojë rradhën e punës. – të ndërtojë grupet e punës. – të ndajë femrat nga mashkulli. – të izolojë shpendët e sëmurë. – të dizinfektojë mjedisin – të djegë tokën me benzinë. – të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit. <p>RM 2 Nxënësi ushqen shpendët. <i>Përmbajtja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Analiza e ushqimeve. – Sigurimi i ushqimeve. – Peshimi i ushqimeve. – Ndarja në racione e ushqimeve.	

- Ushqimi i shpendëve me luledielli.
- Ushqimi i shpendëve me mbeturina mishi.
- Ushqimi i shpendëve me bar të gjelbër.
- Rregullat e ruajtjes së mjedisit.

Instrumentet e vlerësimit:

Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të analizojë ushqimet.
- të sigurojë ushqimet.
- të peshojë saktë ushqimet.
- të ndajë racionet ushqimet.
- të ushqejë shpendët me luledielli.
- të ushqejë shpendët me mbeturina mishi.
- të ushqejë shpendët me bar të gjelbër
- të zbatojë rregullat e sigurisë në punë dhe të ruajtjes së mjedisit.

RM 3 Nxënësi mbledh vezët.

Përmbajtja

- Përcaktimi i rradhës së punës.
- Grumbullimi i bazës materiale.
- Mbledhja e vezëve.
- Shënimi me laps plumbi i vezëve.
- Ruajtja në kuti e vezëve.
- Kontrolli i vezëve.
- Lënia e vezëve për kllloçkë.

Instrumentet e vlerësimit:

- Vëzhgim me listë kontrolli.

Kriteret e vlerësimit

Nxënësi duhet të jetë i aftë:

- të përcaktojë rradhën e punës.
- të grumbullojë bazën materiale.
- të mbledhë vezët.
- të shënojë vezët me laps plumbi.
- të ruajë në kuti vezët
- të kontrollojë vezët.
- të lërë vezët për kllloçkë

Udhëzime për zbatimin e modulit dhe për vlerësimin e nxënësve.

- Ky modul duhet të trajtohet në mjediset për praktikant profesionalë në rezervate të shpendëve.
- Instruktori i praktikës duhet të përdorë sa më shumë të jetë e mundur demonstrimet konkrete pune për të kryer procese pune në rritjen artificiale të shpendve.
- Nxënësit duhet të angazhohen në veprimtari konkrete pune për të kryer procese pune në rritjen artificiale të shpendve fillimisht në mënyrë të mbikqyrur dhe më pas në mënyrë të pavarur. Ata duhet të nxiten të diskutojnë në lidhje me proceset e punës për të kryer procese pune në rritjen artificiale të shpendve.

-
- Gjatë vlerësimit të nxënësve duhet të vihet theksi te verifikimi i shkallës së arritjes së shprehive praktike për realizimin e proceseve të punës për të kryer procese pune në rritjen artificiale të shpendve.
  - Realizimi i pranueshëm i modulit do të konsiderohet arritja e kënaqshme e të gjitha kriterëve të realizimit të specifikuar për çdo rezultat të të mësuarit.

Kushtet e domosdoshme për realizimin e modulit

- Për realizimin si duhet të modulit është e domosdoshme të sigurohen mjediset, veglat, pajisjet dhe materialet e mëposhtme:
- Mjedise të praktikës për të kryer procese pune në rritjen artificiale të shpendve.
  - Kompleti i veglave, veshjes, pajisjeve dhe materialeve të nevojshme në rritjen artificiale të shpendve.
  - Katalogë shpendësh, udhëzues, etj.
-

